

Наша Ніва

ПЕРШАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ISSN 1819-1614

Заснаваная ў лістападзе 1906. Адноўленая ў траўні 1991. Выдавец: Прыватнае прадпрыемства «Суродзічы». Выходдзіць штотыднёва, у чацьвергі 9 771819 161008

МАЗ на мяжы прастою?

Галоўны канвэер скараціў вытворчасць тэхнікі.

Старонка 3

Вось ён — векапомны момант

Радзькоў, Дарафеева. Фінберг нудзіцца, Афанасьеву трываеца. Фотарэпартаж Юліі Дарашкевіч са звязку «Белай Русі».

Старонка 9

Дачка Аляксандра Патупы зрабіла казачную кар'еру

ў Штатах.

Старонка 14

У НУМАРЫ**Не туды яйцы склалі**

Лукашэнка ў Масендорфе — камэнтус Аляксандра Класкоўскага. Старонка 8.

Пяць гадоў пацану бেз тармазоў

Прысуд у справе «жывога шчыта». Старонка 5.

Марсіяне ў доміку РСДРП

«Дом першага звязку» пазбаўляеца савецкасць і павяртаеца тварам да менскай гісторыі. Піша Павал Касцюковіч. Старонка 7.

Сволач паводле Брэма

Франц Стўко. Апавяданье. Старонка 12.

Самыя страшныя катастрофы

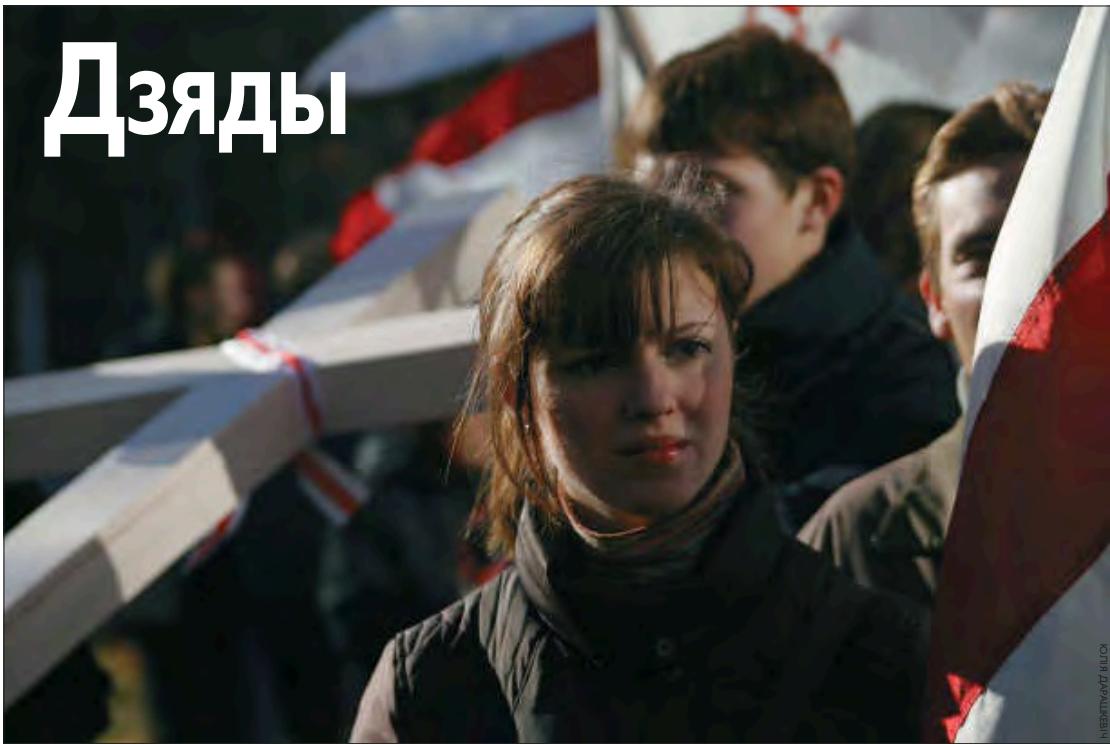
ў гісторыі выяўленчых мастацтваў. Разбомблены фрэскі Мантэні ў Падуі, Вэнэра Мілоскай, прадзіраўлены «Сон» Пікаса... Старонка 12.

НН і ARCHE ў Маладечне

8 лістапада (нядзеля) у Маладечне (вул. Чыстая, 26) адбудзеца прэзентация Збору твору Адама Станкевіча «З Богам да Беларусі» і «літоўскага» нумару «ARCHE» з узделам Валера Булгакава, Андрэя Дынька і гісторыка Алеся Пашкевіча.

Пачатак а 16.00.

Дзяды

Сталася так у нашай гісторый, што Дзяды зрабіліся нацыянальным съягтам. Хоць гэта съягта даўніе, і наш народ яго адзначаў спрадвеку, але ў найноўшы час так павірнулася, што гэта больш чым памінанне дзядоў. Гэта нацыянальнае съягта, звязанае з нашымі марамі і аб незалежнасці дзяржаўнай, і аб лёссе нашай

мовы, і нааугл з усёй беларушчынай, з усім тым, што мы ўкладаем у гэты панятак. Такім днём зрабіліся Дзяды. У тыя славутыя Дзяды 1988-га, калі ўпершыню «чаромху» прымянілі, калі было самое першае вялікае шэсьце, я акурат вірнуўся з дому творчасці, зь Піцунды. Ехалі мы з жонкай з аэропорту на таксі і ўбачылі

шэсьце. Я тады жыў у раёне Зялёнага Лугу, на вуліцы Каліноўскага. Сказаў жонцы — яжджак адна дахаты, выскочыў з таксі і далучыўся да гэтага шэсьці. Для мене гэта выйшла, «з карабля на баль»...

Для мене асабіста Дзяды звязаныя яшчэ з Васілем. Васілем Уладзімеравічам Быковым. Сёлета ўжо піць гадоў

із насімі. Ён сарад тых дзядоў, памяць якіх мы шануем, якой мы кланяемся да замлі і чарку падымаем. Вось, сярод гэтых дзядоў ціфер і Васіль Уладзімеравіч Быков.

Валянцін Тарас

Валянцін Тарас — партызан, літаратар, слібар Васіля Быковага.

Працяг тэмы — старонка 2.

Крэдытная пятля

Стайкі па крэдытах узъялцелі на 5—7% і дасягнулі занябесных 19—20% гадавых.

Паводле падлікаў Нацбанку, сярэдняя стайкі крэдытаў для насельніцтва на 21 кастрычніка дасягнулі 19—20% гадавых. Рост ставак абумоўлены дэфіцитам рэсурсаў у беларускіх банках, паведамляе сайт infobank.by.

Калі казаць прасцей, крэдыты для насельніцтва і корыдзічных асобаў сталі даражышмы.

Найболей выразна тэндэнцыя падаражаньня бачная па валютных розынічных крэдытах, цана якіх за апошні час у многіх банках краіны ўзъялцела да 17—

20% гадавых супраць 12—14% гадавых увесну і летам. Напрыклад, доля граві крэдыта на набыццё аўтамабіля «Прывер-банк» дае толькі пад астронамічны 17%! Кошт крэдыта ў карпаратыўным сегменте ўзрос да 14—16% гадавых супраць 8—10% у першай палове гэтага году. Шмат у якіх банках гэту тэндэнцыю тлумачаць міжнародным фінансавым крызісам, які выклікаў зынажынне магчымасцяў банкаў па прыцягненні валюты.

Працэнтавыя стайкі крэдытаў у нацыянальнай валюце, выдадзеных беларускім

банкамі фізічным асобам, за тры тыдні кастрычніка таксама павялічыліся ў сярэднім на 5—6% і склаліся на ўзроўні 19—20% гадавых.

Пры гэтым у Нацбанку растлумачылі, што рэзкага звыжэньня аўтамабільных крэдытаў на сельскіх населеніцтвах на банкаўскім сыштве пакуль што не назіраецца. Да канца году павелічэнне працэнтавых ставак па крэдытах можа прадоўжыцца. Яно абумоўлена дэфіцитам рэсурсаў беларускіх банкаў, утым ліку прац скарачэнне за- межных пазык.

Для выхаду з становішча крэдыта- фінансавыя ўстановы сталі павялічыць таксама стайкі па дэпозытах фізічных асобаў, бо дэпазыты сталі асноўнай крэдынай рэсурсаў для банкаў. Звылася больш працанава размысціцы сродкі на непрацягі тэрміні па высокіх стайках. У беларускіх рублях яны дасягаюць 15,5% гадавых, у долях ЗША і ёўра — 11%.

Акрамя таго, для падтрымання

ліквіднасці банкаў Нацбанк, калі трэба, будзе выдаць ім крэдыты тэрмінам на 3 месяцы без заставы. Працэнты за карыстаньне крэдытаам будуть спаганіцца ў памеры стайкі па аднадзённых разліковым крэдытаце (авэрнайт), павялічанай на тры працэнтныя пункты (20% гадавых).

На думку Станіслава Багданкевіча, прычына такога рэзкага росту крэдытаўных ставак — на столькі ў суспісных тэндэнцыях, колькі ва ўнутраных проблемах перагрэйт беларускія гаспадаркі. Прычым той перагрэйт меў палітычныя мэты, кожа прафэсар Багданкевіч.

Урадавыя эканамісты пакуль ня бачаць падставу для трывогі. На іхнюю думку, беларускія фінансавыя систэмы застаецца трывалаю, і крах банкам не награждае.

Мікола Бугай з выкарыстаннем інф. БЕЛТА

Больш пра стан беларускай гаспадаркі перад хвалій крэзызі — старонка 3.

Уладзімер Някляеў: На Дзяды—1988 усе зразумелі, што Беларусь была, ёсьць і будзе

20 гадоў таму, 30 кастрычніка 1988 году, тысячы менчукі, якія прыйшлі да Ўсходніх могілак, каб адзначыць Дзень памінні Дзяды, разгнала мітныя. Хто аддаваў загады на разгон і збіцце людзей? Ці гатоўня былі ўлады прымініць супраць народу агністрэльную зброю? З'якім падзеямі ў адным шэрту стаяць Дзяды-88? Пра гэта Міхась Скобла гутарыць з Уладзімерам Някляевым.

Міхась Скобла: Вы ў 1988 годзе працавалі галоўнымі рэдактарамі моладзевага часопісу «Крыніца», заснавальнікам якога быў ЦК камсамолу. Пасада як на той час намінікітніца. Дык чаго Вас панесла на тыя, забароненыя ўладай, Дзяды?

Уладзімер Някляеў: Я думаю, з той самай прычыны, з якой панесла туды дзесяткі тысяч членіў людзей.

Скобла: Вы кажаце пра значнасць даты. Усё спланацца ў парапанінні. У якім шэрту палітычных падзеяў вам бачанца Дзяды-88?

Някляеў: Калі вынесены з дужкі Вялікае Княства Літоўскага і стварэнне ў 1903 годзе Беларускай сацыялістычнай грамады, то рэальная, факталягічная гісторыя Беларусі для мяне начыналася з рэвалюцыі 1917 году. Гэта першая дата. Другая дата — утворэнне Беларускай Народнай Рэспублікі ў 1918 годзе. Трэцяя — абавязчынная і стужэна ў 1919 году БССР. Чатырвертая падзея, амаль заўгая, — Варпаўская бітва палякаў з балыцівікамі ў жніўні 1920 году. У заходній гісторыяграфіі яна разглядаецца ўпісаная з найважнейшымі бітвамі ў гісторыі чалавечтва. Невядома, што адбылося з Эўропай, калі ў Тухачэўскім прайшоў Польшчу... У войску Пілсудзкага, дарэчы, было шмат беларусаў.

Пятая падзея — 1924 год, першае ўзбуйненне Беларусі. Шостая — 1926 год, другое значнае ўзбуйненне, пасыя якога Беларусь стала налічваць 5 000 000 чалавек. Сёмыя падзея — 1947 год, прыняцце Беларусі ў склад краінай-заснавальніцы ААН. І восьмай значнай падзеі ў гэтым сэйсе для мяне стала Дзяды 1988 году. Недакументальным вынікам іх стала ўсысцянае разуменне таго, што Беларусь была, ёсьць і будзе. А дакументальным вынікам стала прынцыпічнае дзяржавнае асуноўніцтве і стварэнне Рэспублікі Беларусь. Будзьма пішырый, што, праакт муністычнае бальшынна ў Вярхойнім Саведзе спалахалае двух дзясятак дэпутатаў з БНФ? Не, яна спалахалае так Беларусі, якай праўляла сябе 30 кастрычніка 1988 году.

Скобла: Нядайна ў інтэрв’ю напамну радыё Зіон Пашкінскі сказаў, што Беларусь і Унутраныя войскі, якія разгнанілі людзей на Ўсходніх могілак і ў Курапатах, былі ўзброены, і ім былі раздадзеныя бавіны патроны. Як Вы лічыце, ці гэтава была тая юлада прымініць зброю супраць людзей?

Працяг на старонцы 8.

2 лістапада частка людзей збіралася да Парку Чалюскінцаў, іншая — на Ўсходніх могілках.

Шэсьце на Дзяды

Лявон Барычэўскі і Віктар Івашкевіч атрымалі адказ з Менгарыканкаму, у якім даеща дазвол на шэсьце, прымеркаванае да дня ўшанаваньня памяці працоўнікаў — Дзядоў 2 лістапада. Дазваленча збор ля ўваходу на Ўсходніх могілках (мэтро «Ўсход» або «Барысаўскі тракт») ад 12.00 да 12.30, потым шэсьце з 12.30 да 14.30 праспектам Незалежнасці, вуліцамі Каліноўскага, Мірашніченкі, МКАД і да Курапатаў. Нагадаем, што дэячы інтэлігенцыі заклікалі сабрашчы на тым самым месцы, што і 20 гадоў таму, у пераломнік 1988 годзе. Там міркуючыя паклясці квіткі да магілай Быковіча, Карагаўчіка, Ткачова, Карпенкі, Панчанкі, Герменчука, іншых пахаваных там дзесяця грамадзтва і культуры, і ступу рушыць да Нацыянальнай мэмарыялу.

Станоўчы адказ на правядзенне шэсьці 2 лістапада атрымалі і сабры Кансэрваторыя-хрысціянскай партыі БНФ, што традыцыйна пачынаючы шэсьце ад Парку Чалюскінцаў. Збор пачнёча а 10.30 калі Гадзіннікавага заводу, шэсьце да Курапатаў праспектам Незалежнасці, вуліцамі Каліноўскага, Мірашніченкі ад 11-й і мітынг ва ўрочышчы ад 14.30 да 17.00.

«Гэта найпершы жалобны акцыя, але і съветлае. Мы сполучаем усімі пра памерлых з думай пра будучыню. Тому мітынг будзе не толькі мэмарыяльным», — кажа Л.Барычэўскі.

Дасыць баг, абедзівэ калёны злучаща на вуліцы Каліноўскага і пойдуць ва ўрочышча разам.

Зыміцер Панкавец

Дапамагчы Барадуліну

За два дні набралася сотня такіх ахвотных.

Людзі адгукнуліся на прапановану падтрымка народнага паэта Рыгора Барадуліна, які зноў трапіў у бальницу.

У пастаўнікі кватэры грувасціцца гары кніг — апошнім часам выдавецтвы плацілі аўтару ганары асобнікамі. Таму журналісты Глебу Лабадзенку прыйшлі ў галаву думка звязніцца да людзей з прапановай набываць кнігі Барадуліна з аўтографам Народнага паэта. Хто колькі заплаціць.

За першыя суткі калі сотні чалавек абвясцілі праз электронную пошту пра жаданьне ахвяраваць на Барадуліна. Да прыкладу, адна

пінсіянэрка прапанавала сто тысячаў рублёў. Грамадзянін Польчыцы прапанаваў 100 ёўра за дзве кнігі. У асноўным людзі прапануюць ад 50 да 100 тысячаў рублёў. За два дні сума складае два мільёны.

Ужо ня першы раз Рыгор Барадулін трапляе ў шпіталь. Траба лекі, трэба адчыніць. Сціплая пінсія паэта абмяжоўвае старога чалавека...

Глеб Лабадзенка просіць дасылаць замовы на свой электронны адрес labadzenka@gmail.com. Трэба пазначаць, колькі трэба кніжак і колькі адрасат прерадзіць за гэта грошай. Глеб пры-

носіць кнігі ў лякарню, Барадулін іх падпісвае, і Глеб даст астаўляе творы, хто зрабіў заказ.

МВ

Ахвотныя памагчы, хто на мае электроннай пошты, могуць пакінуць свае тэлефоны. Рэдакцыі «НН», а Рэдакцыя перакака іх Глебу.

СЪЦІСЛА

27+5 ці 27+6?

У часе візіту ў Беларусь намеснік міністра замежных справаў Чхэх Томаш Пояр паведаміў, што ягоная краіна ў часе свайго старшынства ў ЭС налета мае намер ініцыяваць саміт фармату «27+5» ці «27+6». 27 — гэта краіны Эўрасаюзу, 5 — Украіна, Малдова й Паўднёвы Каўказ, а шточы магчымы партнёр — Беларусь. Канчатковы фармат саміту будзе залежаць і ад разыўціць сітуацыі ў Беларусі.

Край ты мой, край...

У Горадні быўла эмігрантка зрабіла сабе смерць, павесілася на сабачым павадку. Першы раз яна спрабавала скончыць з сабою ў красавіку. Тады наглыталася таблетак і пырнула сябе нажом у жывот. Яе пасыпелі выратаваць:

«Гэта найпершы жалобны акцыя, але і съветлае. Мы сполучаем усімі пра памерлых з думай пра будучыню. Тому мітынг будзе не толькі мэмарыяльным», — кажа Л.Барычэўскі.

Дасыць баг, абедзівэ калёны злучаща на вуліцы Каліноўскага і пойдуць ва ўрочышча разам.

Зыміцер Панкавец

Былы палітвазеньні выйграли выбары на Мальдывах

Мамун Абдул Гаюм кіраваў краінай 30 гадоў, але вымушаны быў прыгнаць сваю паразу ў другім туры выбараў ад кандыдата ад апазиціі, якога ён некалькі разоў кідаў за краты. «Мае любімія грамадзяніне, я прымяна вынікі выбараў 28 кастрычніка і з павагай стаўлюся да перамогі Махамэда Нашида на іх», — сказаў ён, назначыўшы, што не збираеца пакідаць краіну. 41-гадовы Нашид набраў на першых свободных выбараў 54% галасоў. Мальдывскія краіны — гэта турыстычная мэцка сярод індыйскага акіяну.

АГ, «Эўрападыё»

Дзёрзкія хлопцы

Франак Вячорка і Міхась Пашкевіч праніклі на зъезд БРСМ і сарвалі «адабрамс».

Вось што піша ў сваім інтарнэт-дзённіку Франак Вячорка: «А 13.40 мы зблізіліся з масоўкай — студэнтамі-першакурснікамі ін’язу. А 14.00 пад відам студэнтаў гішпанскай і французскай аддзяленняў апранулі маечкі «Доброе сердце БРСМ». А 14.10 нас пасадзілі ў самыя відныя месцы». Праз неікі час зь іх настала спускаць вачэй галоўны ідэолагічныя краіны. Усё гэта хлопец стаў у інтэрнэт з свайго мабільна гаджета.

Міхась жа Пашкевіч даслаў сваю першую смску ўжо з машыны амата. «Далі ім там джазу. Яны дагэтуль ня могуць паверыць, што мы самі туды дэлазімі»,

Міхась Пашкевіч:
«Далі ім там джазу. Яны дагэтуль ня могуць паверыць, што мы самі туды дэлазімі»

Пасля гэтага ўжо загудзэў прэзыдэнтом, а заля, на адварот, сыхіла. Урэшце, прагаласавалі за далейшы парадак дні», — кажа сябар «Маладых дэмакрататаў».

Хлопцу вывесьлі з Палацу, але ў пастарунку адпусцілі і нават выбачылі за беспаўстайнае затрыманье.

ЗП

люстра дзён

Трывожныя настроі працоўных МАЗу і МТЗ

Са словаў аднаго з рабочых МАЗу, галоўны канвэр заводу скараціў вытворчасць тэхнікі са 106 адзінак да 75.

Пры канцы каstryчніка вакол сталічных прамысловых гігантаў МАЗу і МТЗ загулі чуткі пра скарачаныя персаналу і вымушаныя прасто. Кіраўніцтва заводаў абвяргае гэтыя звесткі.

Што хактэрна — гэтым разам звесткі пра чарговыя праблемы на буйных дзяржпрадпры-

емствах прыйшлі не з расейскіх СМІ, а ад простых працоўных заводаў. У Сеціве зьяўляюцца інфармацыйныя аднанімныя супрацоўнікі: кіраўніцтва неафіцыйна папірэлжае пра будуча скарачэнне працоўнага тыдня да 4 дзён, затымкі заробку ды пра магчымася зваленінне да 10% персаналу — найперш пэнсіянэр, хворых ды парушальнікаў працоўнага рэжыму.

Намеснік гендэрэктара Менскага трактарнага завода па кадрах, сацыяльным разьвіццю ды

ідэялічнай працы Васіль Тымановіч на гэта адказаў наступнае: «З парушальнікамі працоўнага рэжыму нам не па шляху, таму мы із зваленіяў і будзем зваленіць. А астатніе — гэта чуткі.

Мы не плянавалі і не плянуем скарачэнняў. Ні ў вытворчасці, ні што датычыць пэрсаналу. Прадпрыемства працуе паводле плинаў у нармальнам рэжыме».

Нагадаем, што ў панядзелак у СМИ трапіла інфармація пра магчымыя вымушаныя двухтыднёвія вакацыі на Менскім аўта-

заводзе.

Пра гэта «НН» паведаміў адзін з супрацоўнікаў МАЗу. Ён звязвае гэта з адсутнасцю попыту на прадукцыю заводу. У прэс-службе МАЗу гэты звесткі абверглі, зазначыўшы, што прадпрыемства «пакуль працуе ў звычайнім рэжыме».

Пазней начальнік упраўлення продажу грузавой тэхнікі заводу Сяргей Захарэвіч у гутары з журналістамі ўсё ж ужыв слова «цяжкасць», зазначыўшы, што тэхніка кепска прадаеца.

Шараговыя супрацоўнікі аўтазаводу апінуліся больш разгвардійнымі.

Адзін з іх на умовах апанімнасці паведаміў, што апошнія два дні мінулага тыдня ягоная зьмена выходзіла на працу, але сядзела склашы руکі, бо не было дэталей.

Па яго словам, у пятніцу на за-

водзкай стаянцы бачылі цэлую калену джынаў з міністэрскімі нумарамі, у сувязі з чым па прадпрыемстве папаўзлы чуткі пра экстраную нараду з узделам прадстаўнікоў Міністэрства прамысловасці. На сёняні, з ягоных слов, галоўны канвэр скараціў вытворчасць тэхнікі — са 106 адзінак да 75. І такі расклад, магчыма, замацоуцца з 1 лістапада. Прямагчымы вімушаныя працоўнікі аўтазаводу апінуліся больш разгвардійнымі.

Варты адзначыць, што беларускія машынабудаўнічыя прадпрыемствы і так някепска трывоноцца, дзякуючы падтрымцы зь дзяржаўбюджету. Аналігічныя расейскія ўжо прыпынялі вытворчасць або скарацілі працоўныя тыдзены.

Сямён Печанко

Расея агучыла ўмовы выдзяленія кредыту

Яны прадугледжваюць «супольныя меры эканамічнага характару», заявіў намеснік міністра фінансаў РФ Дзмітры Панкін.

Ён паведаміў агенцтву ПРАЙМА-ТАСС, што кредиты выдзялянца на 15 гадоў з 5-гадовым ільготным перыядам па выплаце асноўнай пазыкі. Пры гэтым Дзмітры Панкін намікнуў, што кредит будзе звязаны з «планам сумесных дзеянняў», дзе будуть вызначаныя меры эканамічнага характару.

Па яго словам, адначасова будуть «засфіксаваныя пытанні валютнага курсу, доступу расейскіх кампаній ў на беларускі рынок прыватизаціў ў Беларусі, плацёжнага балансу Беларусі». То бок, гаворка выдзялена пра праграму дзеянняў у эканамічнай сферы.

Варты адзначыць, што ў той жа дзень пра эканоміку казаў і галоўны рэдактар часопіса «Россия в глобальной политике» Фёдар Лук'янаў. У гээце «Коммерсанц» ён выказаў думку пра то, што Расея могла бы выкарыстаць цяпрашні крызіс для якаснага ўмацавання сваіх пазіцыяў у рэгіёне.

«Умовай дапамогі суседзям павінна быць не вырашэнне каньюнктурных праблемаў, а фармаванне дўгатэрміновых эканамічных сувязяў. Іншымі словамі, нельга набываць на кредиты прызнаныне Абхазіі і Паўднёвой Асесіі» — мяркую палітолаг.

Афіцыйная Масква ўдае спакойнае стаўленне да адначасовага пошуку Менск альтэрнатыўных крыніц сродкаў, у прыватнасці ў МВФ. Прынамсі намеснік міністра фінансаў РФ не ўбачыў у гэтым супяречнасцяў.

Разам з тым, той жа «Коммерсанц» нагадвае, што ў Маскве ёсьць «адпрацаваны спосаб зрабіць спадара Лукашэнку больш лагодным» і ў якасці прыклада такога спосабу прыводзіць забарону Россельгаснагляду, накладзеную на ўвоз мяса-малочнай прадукцыі некалькіх дзесяткаў беларускіх вытворцаў.

Сямён Печанко

Стайкі кредиты для насельніцтва ў беларускіх банках узняліся да 17–20%.

Пачаліся праблемы з продажам каліоў

Гаворачы пра фінансавы крызіс на пасяджэнні Савету міністраў, міністар эканомікі Мікалай Зайчанка

Зайчанка звойскі, што некаторыя замежныя спажывцы беларускай нафтапірамідай атрымалі задзеленіяў на кантрактаў. З гэтай жа

прычыны пакунінку каліоўнага пакунінку ў Эўропе, Паўднёва-Усходняй Азіі, Бразыліі

ўжо ў ліпені сталі атмаяўляцца ад раней

задзеленых аб ёмаў

закупкі.

Курс продажу даляра дасягнуў 2.185 рублёў

Максымальны курс продажу даляра ЗША ў абліменных пунктах Мінска па стане на раніцу 29 кастрычніка дасягнуў 2.185 беларускіх рублёў. Пры гэтым максымальны

курс пакупкі амэрыканскай валюты склаў 2.150 рублёў, мінімальны — 2.115 рублёў. Рост попыту на даляры пайшоў ад пачатку минулага тыдня.

Паніка ў Мінсельгасхарчы

Расея з 1 лістапада забараняе ўвозу ў краіну малочнай прадукцыі і мяса пакупкі з 20 беларускіх прадпрыемстваў, якія па выніках праверкі нібыта не адпавядаюць патрабаваным

Рассельгаснагляду. Пад забарону трапілі ААТ «Маладзечанскі гарнталзавод», ААТ «Смалівіцкі малочны завод», ААТ «Верхнізвінскі масласырзавод», ААТ «Сененскі завод САМ», ААТ «Кобрынская шпункафабрыка» ды іншыя.

Польшча пярайдзе на ёўра

Кіраўнік польскага ўраду Дональд Туск у аўторасідзісці План уядзенія ў Польшчу ёўра. Прэм'ер выказаў спадзіваныя, што ёўра зменіць злоты да канца 2011 году. За захаваныя нацыянальныя валюты выступае прэм'ер-міністр Лех Качынскі і партыйныя Права і Справядлівасць.

АЭС працапануюць будаваць кітайцам?

Пра такую магчымасць заявіў Аляксандр Лукашэнка на сустэрні з кіраўніцтвам Кітайскай Гунанскай ядернай энергетычнай карпарацыі.

Інфляцыя па выніках году складзе 14%

Пра гэта на пашыраным паседжанні Саўміні звойскі міністар эканомікі Мікалай Зайчанка.

Польшча пярайдзе на ёўра

Кіраўнік польскага ўраду Дональд Туск у аўторасідзісці План уядзенія ў Польшчу ёўра. Прэм'ер выказаў спадзіваныя, што ёўра зменіць злоты да канца 2011 году. За захаваныя нацыянальныя валюты выступае прэм'ер-міністр Лех Качынскі і партыйныя Права і Справядлівасць.

Вугоршчына атрымае экордныя кредиты

Міжнародны валютны фонд, Эўрасаюз і Сусветны банк пагадзіліся выдзеліць Вугорчыні пакет фінансавай дапамогі на 25 млрд даляраў. МВФ дае 16 млрд, Эўрасаюз — 8 млрд, Сусветны банк — мільярды. У

Вугорчыні ўплыў фінансавага кризысу выявіўся ў рэзкім скараччыні валютных запасаў. У верасні курс вугорскага форынта панізіўся на 20% у

дачнічненіі да даляра і ёўра. Агульная замежная запасы

Вугорчыні ўжо дасягнула 100 млрд даляраў, што набліжаецца да 100% ад ВУП. Для парыўнанні, у Беларусі яна складае толькі прикладна 30% ад ВУП.

НД тэлевізары паяснілі сваіх папярэднікаў

У 2008 г. продажы тэлевізараў высокага разрешэння (HD, high definition) упершыню перавысілі продажы стандартных прыстасаванняў. Як

вынікае з справядлівасці аналітычнай кампаніі iSupply, сёлета ў сувесце будзе прададзен 124.2 млн тэлевізараў HD

супраць 86.6 млн звычайных. Яшчэ год таму гэтыя судносці склалі 97,1 млн супраць 114.8 млн на

картысны стандарту. У 2012 году, мяркуючы адмыслоўцы, будзе разлічвана 241.2 HD-тэлевізараў, а доля звычайных прыстасаванняў скроціцца да 23.1 млн.

СП; паводле Ралье, Свабода, БЕЛТА, bsb.by, Делю, gazeta.pl, Газета.ru

Новы съпікер палаты прадстаўнікоў

Галоўным пытаньнем першага працоўнага дня першай сэсіі новай палаты прадстаўнікоў было абрањане съпікера. На пасаду быў прапанаваны толькі Ўладзімер Андрэйчанка. За ягоную кандыдатуру прагаласавала 107 дэпутатаў, супраць — 1, адзін бюлетэнь прызнаны несапраўдным.

У Андрэйчанка — старажыл уладнай вэртыкалі. На сваёй пасадзе ён адпраўваў без малога 14 гадоў, ніхто з ягоных колегаў так доўга ў «губэрнатарскім» крэсле не затрымліваўся. Многі лічыць, што прызначанне Андрэйчанкі ў свой час стала магчымым дзякуючы тагачаснаму кіраўніку Адміністрацыі прэзыдента Леаніду Сініцыну.

З галоўных рысаў Андрэйчанкі адзначаюць неканфлікцісць, добрае ўменьне выконваць загады. Чыноўнік ніколі не імкнуўся на відныя ролі. У віцебскім аблвыканкаме заўсёды была невялікая людзкая цяжкачка, Андрэйчанка давірае толькі правераным кадрам.

За такі працяглы тэрмін чуткі пра звальненіне старшыні аблвыканкаму хадзілі неаднаразова. Апошня паўзуль летася, пасля арышту банды Рымаса. На адной з нарадаў Лукашонка прости сказаў: «Стаміўся губэрнатар». Проста адпраўляць на пэнсю такога паважанага чалавека палітычнай немэтагодным. Разам з Андрэйчанкам у палату трапіў і ягоны намеснік Пётр Южык. Новас кіраўніцтва Віцебшчыны яшчэ не прызначанае.

Намеснікам Андрэйчанкі абраны 53-гадовы Валеры Іваноў, які раней узначальваў Шклўскі райвыканкам. За яго прагаласавала 105 дэпутатаў, супраць — 4.

Зъміцер
Панкавец

Ольга Дзядзікевич

На пяты тэрмін, але з пераемнікам

У нядзелю ў менскім Палацы мастацтваў прыйшоў дэсяты звязд Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны.

Сярод гасцей звязду былі пісьменнікі Ніл Гілевіч, Анатоль Вярінскі, Уладзімер Арлоў, палітыкі Вінцук Вячорка, Лявон Барышчукі, Павал Севярынец, Пітро Краўчанка, дыпламат Стэфан Эрыксан, сянятар Уладзіслаў Завальновіч.

Разам з тым, варта адзначыць, што большую частку дэлегатаў звязду складали людзі сталага веку. Моладзі відавочна бракавала. Старшыня ТВМ Алег Трусаў на гэта адзначае, што моладзь абрала дэлегатамі звязду людзей старэйшых і паважаных.

Трусаў і на гэты раз быў адзіным прэтэндентам на пасаду старшыні. За ягоную кандыдатуру выступілі адзінагалосна. У намеснікі чарговы раз абраны Людміла

Дзіцэвіч і Алена Анісім, а таксама ўпершыню Дзяніс Тушынскі і Трына Марачкіна.

Галоўным рэдактарам газеты ТВМ «Наша слова» было вырашана пакінуць Станіслава Судніка. Ханя сам сп. Суднік прызначаўся, што гатовы перадаць гэтае месца каму-небудзь іншаму. Ахвотных не знайшлося.

Алег Трусаў падзячыў дэлегатам за тое, што яны падтрымалі ягоную кандыдатуру. «Часам мы не разумеем, што робім найманіверную працу. Галоўны наш вораг — гэта лягота, а я ніскай ўлада», — сказаў А. Трусаў.

Наступны звязд ТВМ пройдзе ў 2011 годзе.

Зъміцер Панкавец

Большую частку дэлегатаў звязду складалі людзі сталага веку.

Юры Дзядзікевич

Алег Трусаў: Прыходзяць да ўлады «хлопцы Адраджэння»

Па сканчэнні працы звязду спадар Трусаў падзяліўся сваімі ўражаннямі з карэспандэнтам «НН».

Алег Трусаў: Першае, што нам зараз трэба зрабіць, — прыняць праграму саветаваньня 20-х угодкі ТВМ. Трэба давесці да ладу ўсе дакументы, а пасля даслаць іх адрасатам. Найперш гэта зварот да Лукашэнкі, каб

быў ўнесены змены ў Закон аб мовах. А таксама наш зварот да грамадзянскай краіны ў суязі з перапісам, які пройдзе налета. Што да арэнды памешканняў, то, калі людзі будуть нам дасылаць ахвяраваніні, пытаньне ўдасца вырашыць.

«НН»: Якія грамадскія сферы сініяя найблізкія патрабуюць беларусізацыі?

АТ: Перадусім тэлебачаньне, эта наша самае балючое пытанье. Ціпер ім і будзем займаць

ца. Будзем накіроўваць звароты, збіраць подпісы. У мяне адчуваюцца, што іх мы вось-вось зломім. Чакаць нядоўта засталося.

«НН»: Ці ёсьць найкейсі снайдзвіваніні што да шырэйшага жывярвання беларускай мовы?

АТ: Яны спраўджаюцца штодня. Паглядзіце на рэкламу нашых гарадоў. Вось прыйшоў новы мэр майго роднага Мінска, загадаў усе канфэрэнцыі па-беларуску праводзіць. Прыїжджаю дахаты, а там усе па-беларуску гавораць. Гэта тураўскі хлопец. Ён пачаў рэстарацыйную гораду, паставіў помнік Грунвальду. Ціпер ідзе змена начальніцтва ва ўсіх краінах. Прыходзяць да ўлады «хлопцы Адраджэння».

раджэння». Ім 35—40 гадоў, яны са сцягамі хадзілі на міты-

нгі. Праз 5—6 гадоў яны ўжо стануць прэзыдэнтамі. Я веру, што яны ўсё зьменяць. Вышэйшая ўлада таксама захісталася.

«НН»: Ці рыхтует Трусаў пераемніка?

АТ: Я ўжо маю. Даўняса Тушынскага, на праце ж як сёння з'явіўся. Хлопец добра падрэшаваны, гаворыць па-ангельску. Шмат у чым лепшы за мене.

Гутарыў ЗП

люстра дзён

Пяць гадоў пацану без тармазоў

Працэс Рамана Мянцюка, які прайшоў 28–29 кастрычніка 2008 года ў судзе Маскоўскага раёну сталіцы, рэзка кантраставаў з папярэднім разъбіральніцтвам па справе «жывога шчыта» сваёй адкрытысцю.

У залю суду запусцілі ўсіх, нават відеаператараў недзяржальных інтэрнэт-рэсурсаў.

Заняўшы месца за пафарбаванымі ў белы колер кратамі, Раман Мянцюк не рабіў уражання зламанага арыстата. Свежая вопратка, блізкія красоўкі — інакш кажучы, падсудны «трымаў марку». Было добра бачна, што Раман Мянцюк — дасьведчаны сдэдзелец. Нават без кайданкоў, па звычы цамаль увесь час ён тримаў руکі за спынкі.

«Вы пяць разоў прыцягваліся да крымінальнай адказнасці...» — пачаў быў дзяржаўны адвінаваць. «Шэсьць!» — выправіў яго Мянцюк. Пракурор зদзіўлены паглядзеў на падсуднага паўзўверх акуляроў. «Шосты раз судзіў да бутульку малака, якую я ўзяў», — зь нейкай дзіўнай ноткай абраханага горнага ў голасе патлумачыў падсудны. Аднак пракурор заплініў яго, што той артыкуль закандаўствам дэкрыміналізаваны.

Нагадаем, што 2 сакавіка 2008 г., кіруючы аўто «Фальксваген голф», на хуткасці каля

160 км/г нецвярозы Раман Мянцюк выклікаў аварыю на 8-м кілометры трасы Менск — Мікашевичы. Ён урэзаўся ў некалкі аўтамабіль, якія, як показала разъбіральніцтва ў судзе, супрацоўнікі ДАІ выставілі на дарозе ў якасці заслоны з мэтай смыніць парушальніка.

Падчас допыту Раман Мянцюк адзначыў, што на бачы «жывога шчыта», выстаўленага супрацоўнікамі ДАІ. У адказ на пытанні

пракурора ён заявіў, што ня маг нават меркаваць, што там стаяць машыны. Тому экстранага тармажэння не прымняў. І ўвогуле ня помніць, што што даўся, бо ачомаўся ў больніцы.

Мянцюк сваю віну прызнаў, але папрасіў суд прызначыць яму пакаранне, не звязаное з пазбаўленнем волі. Увогуле, Мянцюк выявіўся сапраўдным мэдзіялістам. Ён ужо выступаў на расейскім ток-шоў і скарыстаў гэты досьвед у судзе, папрасіўшы дазвол звярніцца да мэдзіи з пакаянным словам. Суд дазволіў. Мянцюк папрасіў прабачэння ўсіх, хто пацярпеў, уключна з міліцыянтамі, якія мусілі пайсці на супрацоўніцтва дзяньні, каб спыніць ягоны аўта-

мабіль.

Раман Мянцюк казаў, што дужа перажывае за будучы лёс жонкі Вольгі, якая згубіла дзіця праз пачаснічны роды за дзёсціца дзён да таго фатальнага здарэння на шашы. Прыйшоўшы сваю віну, ён у той самы час усяляк прадстаўляў сібе на судзе як ахвяру неспрыяльных абставін — уласнай слабахарактэрнасці, але не злога намеру.

Другі дзень працэсу пачаўся з зачытвання пісмовага звароту Рамана Мянцюка да судзьдзі. Адвінаваць адвінаваць галадоўку, кажучы, што ён невінаваты: «Я толькі парушаў правілы дарожнага руху», а гэта цигне толькі на адміністрацыйную справу.

Застрэліўся съедчы, які вёў справу Мэнцюка

Съедчы Менскай абласной прокуратуры Васіль Папін застрэліў ў сваім службовым кабінэце з тэблэтнага пісталета. У Менскай абласной прокуратуры, дзе працаў Папін, пачынердзі гэтыя звесткі. Прычынай убытку сваіго колегі ў прокуратуре не каментуюць.

У свой час Папін трапіў у стаціцу на павышэнне дэяканічыя справе Лабковіча-Шыдлоўскага. Гэта ён, стаўпецкі съедчы, пасадзіў двух юнакоў, 16- і 19-гадовых, у турму за графіці альтукашэнскай харкатуры. Гэта быў адзін з першых паказальных палітычных працаў.

«Эты чалавек на меў маральны прынцып, ніякіх, — кажа Аляксей Шыдлоўскі. — І гэта якія лёсы: 10 гадоў прайшло, і нама ўжо ані судзьдзі Цімафеева, ані съедчага Папіна».

Мянцюк съвіндржак, што падчас съедзіцва да яго ставіўся працуці, але ён ніякі не крыміналіст. «Я мужчына са сваёй годнасцю і не хачу вяртасца ў зону. У выпадку накіравання ў турму, маё жыццё ѿтрымлюю».

Пракурор патрабаваў пакараць віноўніка «Жывога шчыта» пяццю гадамі калені агульнага рэжыму. Ён матываваў такую жорсткую меру тым, што на воліным пасяленні Мянцюк можа ўцячы, як ён ужо уцякнуў у Москву.

У выніку судзьдзя цалкам задаволіў патрабаваны прокурору. Мянцюк сказаў, што будзе прайтаваць галадоўку. Прысуд можа быць абсажджаны цігам 10 дзён у Менскім абласным судзе.

Алесь Бондар,
Зміцер Панкавец

СЪЦІСЛА

У Балі прэзыдэнтава восьме ўздел Мілінкевіч, а не Лукашэнка

На 90-годзьдзе незалежнасці Польшчы, 11 лістапада, прэзыдэнт краіны Лех Качынскі арганізуе баль. Запрошаныя кіраўнікі 55 краін, агульная колькасць гасцей павінна дасягнуць 1800 чалавек. Запрашэнні ўручылі ўрачыстасці атрымалі таксама ляўрэт прэміі А. Сахарава 2006 году, лідэр «Руху «За Свабоду» Аляксандар Мілінкевіч.

РТР: Бляндынка — маці Колі Лукашэнкі

Рассейскі тэлеканал РТР у праграме «Весті недзеля» паказаў рэпартаж пра наведанні кіраўніком Беларусі вайсковых вучэнняў.

А. Лукашэнка звяяўся з 5-гадовым сынам Мікалем. «Побач была мілавідная жанчына ў чыне старшага лейтэнанта. І журнalistы ўвесь час гадалі, ци на мяці гэта сына прэзыдэнта?» — такім пытаннем скончыўся тэлерэпартаж.

З рэпартажаў БТ і АНТ кадры з

У панядзелак ў СІЗА на Валадарскага быў змешчаны Аляксандар Баразенка. Хлопец праходзіць па крымінальнай справе за мітынг прадпрымальнікаў 10 студзеня. Ён стаў першым палітвязнем, што трапіў за краты пасля адмены санкций ЭС.

Нагадаем, што тая справа атрымала неафіцыйную назыву «Працэс чатыраццаці». Аднак на лаве падсудных аказалася толькі 13 чалавек. Студзонт универсытэту Ўроцлава Аляксандар Баразенка прыняў рашэнне засцатацца ў Польшчу і не прысяжджаць на працэс. Фігуранты той

сынам Мікалем зьніклі.

Нас — 9 млн 675,6 тыс.

Колькасць насельніцтва Беларусі па стане на 1 кастрычніка склала 9 млн 675,6 тыс. чалавек і прыблізна 10,1 тыс. чалавек, паведамляе Нацыянальны статыстычны камітэт.

справы атрымалі розныя тэрміны амежавання волі без наўкарвання адбываць пакаранне, а таксама штрафы. Андрэй Кім атрымаў пяцьтары году калені.

Большасць з іх жыве сёняні фактычна ва ўмовах хатніга арышту. Некаторыя, як Таціана Цішкевіч, Аляксей Бондар, Арцём Дубскі, прынялі рашэнне зъехацца з краіны.

Паводле нашай інфармацыі, Аляксандар Баразенка пэўны час знаходзіўся на тэрыторыі Беларусі. Зъехацца назад на вучобу не было магчымасці, бо расейскія аднавілі беларускую базу невыязных. Хлопца нібыта нават зды-

Лорд Бэл прыслаў турыстаў

У Менску на спэціалізовую лорда Цімаці Бэла прыехала група журналістаў з Брытаніі і Францыі, у тым ліку чацьверо з упэўнёвай газэты The Financial Times. З піршычкамі Бэлам беларускія адміністрацыі заключылі дамову аб паляпшэнні іміджу. Аб'екты цікавасці журналістаў — МАЗ,

малі зь цыгніка.

27 кастрычніка Аляксандар

«Мілавіца», Нацбанк, міністэрства прамысловасці, эканомікі, фінансаў, Парк высокіх тэхнолёгій. Раней падобныя працэсіяціўныя туры ладзіліся толькі для расейскіх СМИ.

Цена шэнгенскіх віз застанецца ранейшай

У Эўрасанозу пакуль няма пляніруючыя перамовы зь

Баразенкам добрахвотна разам з сваім адвакатам Паўлам Сапелкам зъявіліся да съедчага Міхалькевіча. Там хлопцу і была прадстаўлена пастанова аб арышце, якая была выпісана яшчэ ў траўні.

«У СІЗА Баразенка правядзяліся час да суду, калі, канечні, яй будзе заменена мера стрыманыя. Хадайніцтва ў прокуратуру на кірую найбліжэйшымі днімі», — казаў П. Сапелка.

Пакуль цікавацца, калі дакладна адбудзеца суд. Вядома толькі, што ён адбудзеца ў судзе Цэнтральнага раёну Менску.

Зміцер Панкавец

беларускім бокам адносна зъмяншэння кошту шэнгенскіх віз. Прэс-служба Хаўера

Саланы адзначае: «ЭС толькі на пачатку новых дачыненняў зь Беларусью, і разыўціцы гэтых дачыненняў будзе залежаць ад сферы правоў чалавека».

Паводле МБ, радыё «Свабода», БелаПАН

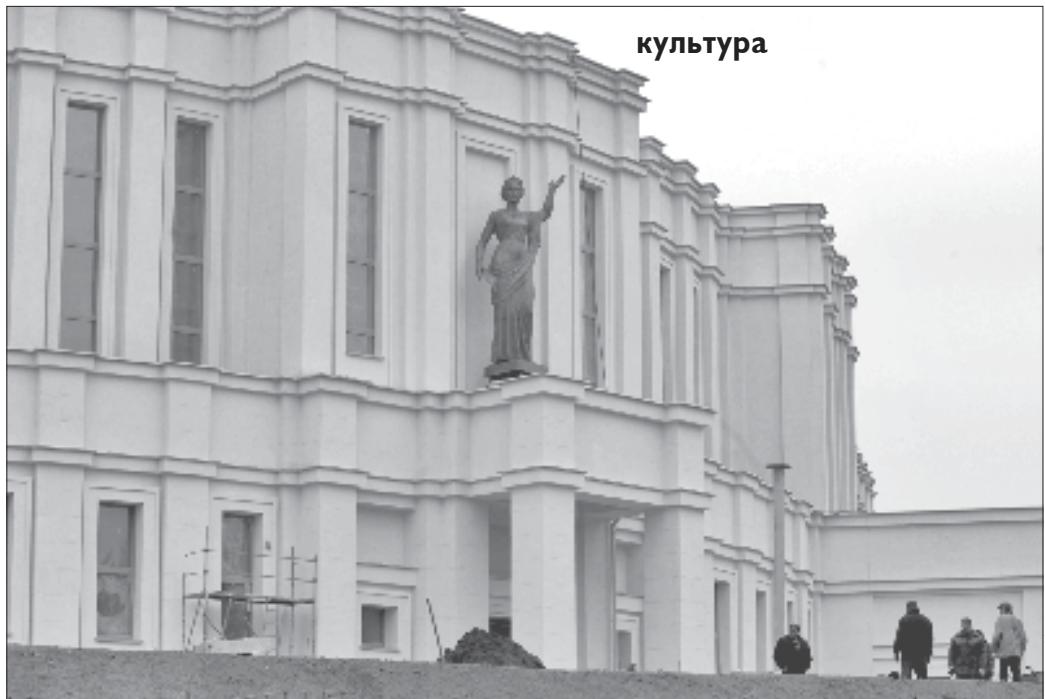

Фото: Адміністрація

Статуі на фасадзе Опэрнага

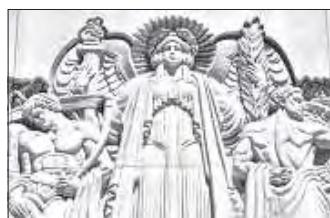
На портыку Менскай Опэры маюць усталяваць скульптуры бoga музыкі Апалёна і дзівочні німфы. А ў нішах на сценах будынку будзець красавица музы. Даречы, дзівочы з чатырох музай ужо можна пабачыць, а вось часовы кардонны Апалён і німфы, пабыўшы каторы час на портыку, зьніклі — пэўна, каб саступіць месцы металічным.

«На портыку (над ганкам) опэрнага тэтрапа будзе стація статуі Апалёна з дзівома вянкамі, — расказвае аўтар праекту Генадзь Буралкін. — Бог музыкі будзе як бы вінчача опэру і балет. Абапалю — дзівье німфы. А ўздоўж усяго портыку будзе віцца стужка з нотнымі

станам. У саміх сценах будынку, у нішах, зьявяцца статуі чатырох музай: тэтрапа — Мэльпамона, гімнаспеваву — Палігітнія, танцу — Тэрпсыхора і пазіў — Каліепа».

Скульптуру Алею Шатэрніку праект па ўсталяваньні статуі не даследобы: «Так, сапраўды, у будынку ёсьць вольная ніша для скульптуры. Яны былі нават запланираваныя Лангбардам, легендарным архітэкторам будынку. Але! Нельга пры будынку ў канструктыўісцкім стылі ставіць клісцічную скульптуру. Ну, нельга — ёсьць такое паніцьце, як канон і стыль. Галоўным патрабаваннем да скульптураў было прыўнесці сваім тво-

рамі самавітасці, урачыстасці, а яны прыўнясць, пэўна, адно недарэчную пампезнасць. Каб усё было, як у мас-

Барэльефы з будынку «Ракфэлер-цэнтра» у Нью-Ёрку.

Другая нацыянальная дыктуюка пройдзе 21 лютага

Таварыства беларускай мовы абвесціла пра намер правесці Другую агульнанацыянальную дыктуюку па беларускай мове. Акцыя будзе прымеркавана да Міжнароднага дня роднай мовы і адбудзеца 21 лютага.

Бел добраўся і да «Эўрабачання»

Сьпявак Барыс Маісеев пачаўся з дыктую, што атрымаў прапанову прадстаўліць Беларусь на «Эўрабачанні» ў 2009 г. у Москве. Ён не ўдакладніў, ад каго атрымаў пропанову. Зявілася неафіцыйная інфармацыя, што яе яму асаўбіта зрабіў А.Лукашэнка.

Маскоўскі сьпявак Маісеев працуе ў стылістыцы расейскага «непрыязнальнага» попу з элементамі гейтрэшу. Зъ Беларусью яго звязвае месца нараджэння —

Магілёў. Ён нават ведае некалькі словаў на беларускай мове.

Стужка пра Лявона Тарасэвіча

У Варшаве ў нядзелю адбылася прэзентацыя стужкі пра польская мастака беларускага паходжання Лявона Тарасэвіча Ікона па drogk («Абрас на дарожку»). Мерапрыемства адбылося ў канцэртнай залі Laboratorium галерэі мастацтваў ва Ўяздоўскім замку. Пасля прэзентацыі была сустэрэча з мастаком. Зь некалькімі песьнямі выступілі Юрка Асеньнік (гурт Zero-85) і Слава Корань («Уліс»).

Першы беларускі музыкі

Прэм'ера «Байкера» адбудзеца 8 лістапада ў Палацы Рэспублікі. Аўтар, кампазітар Уладзімір Кандрусеўч, кажа: «Мы пайшлі за брадвейскім вопытам,

зрабілі спачатку перадпрам'ерны тур, паказалі «Байкера» ў іншых гаратах, першым прадставіць яго ў сталіцы — адчулі, што публіка прыме мюзікл».

У вёсцы Гарадзец знойдзена скрыпка Страйдывары?

Міністэрства культуры мае намер правесці эксперытызу скрыпкі, знойдзенай у музэі вёскі Гарадзец у Шаркаўшчынскім раёне Віцебскай вобласці. Эксперытыза і павінна выявіць, ці належыць

аўтарства скрыпкі Антоніё Страйдывары. Унутры корпусу гэтага інструмента была знайдзена этыкетка, на якой напісана імя майстра і дата вырабу — 1723 ці 1725 год.

Інфармацыя пра тое, што інструмент зроблены вялікім майстром, у такіх выпадках часта не пацвярджаецца.

У Гарошкаве адкрыты помнік Сысу

У нядзелю ў вёсцы Гарошкава, што непадалёк ад Рэчыцы, ладзілася сьвята паэзіі ў

гонар Анатоля Сыса. На могілках адкрыты надмагільнны помнік знанаму паэту.

Лідзкі літаратурны зборнік

У Лідзе выйшла анталёгія «Шанайце роднае слова». У книзе сабрана проза, але перадусім паэзія 47 аўтараў, пачынаючы ад Цёткі і Валянціна Таўляя. Аўтараў лучыць належнасць да лідзкага разгіну. Укладу зборнік рэдактар «Нашага слова» Станіслаў Суднік. Паводле МБ, ЛК, рады «Свабода»

КАЛЯНДАР

Лістапад

1 — Святыя Ўсіх сьвятых у каталікоў.

1 — 75 гадоў таму (1933) нарадзіўся Вячаслав Адамчик (в. Варакомічына, ціпер Дзяўтаўскі раён), аўтар клісцічных раманаў «Заходнікі» і «Чужая Бацькіўщына».

2 — Дзяды.

8 — 125 гадоў таму (1883) нарадзіўся Вацлаў Ластоўскі (маенг Калеснікі, ціпер Глыбоцкі раён), грамадзкі і палітычны дзеяч, гісторык, мовазнайца, літаратуразнаўца — лідэр БНР.

16 — успамін Маіц Божай Астрабрамскай — апякункі Беларусі.

18 — 125 гадоў таму (1885) нарадзіўся Язэп Лесік (в. Мікалаеўчына, ціпер Стайпенскі раён), грамадзкі і палітычны дзеяч, мовазнайца, дзяяцька Ікуба Коласа па кудзелі.

28 — Пачатак Піліпаўкі (посты перад Божыми Нараджэннем) у праваслаўных.

Складаў Лявон К

НОВЫЯ КНІГІ, ДАСЛАНЫЯ Ў РЭДАКЦЫЮ

Тацяна Сапач па-ангельску

Выйшаў зборнік выбраных вершаў Тацяны Сапач. З паралельным перакладам на ангельскую, зробленым нягомтнай рупліцай, «нашым чалавекам у Лёндане», Верай (Вірай) Рыч.

Вось як па-ангельску гучыць першыя радкі верша, які калісьці, ужо песьняй, увайшоў у рэпертуар «Новага Неба»:

We are the children of a black city
we have come out of its belly,
we have became of its voice,
a voice that has no shadow.

Лявон К

Няхай не пакіне нас Восень. Вершы. Тацяна Сапач Do not abandon us, Autumn Poems. Taciana Sapach. — Мінск: Мэдысонт. 2008 — 67 с. 300 ас.

коўскім Бальшым Тэатры. Але ў нас сам будынак іншага стылю, чым у Маскве. Па-другое, нельга ставіць т.зв. круглыя, від на якіх адкрываеца з 360 градусаў, скульптуры ў нішы. Будынак як бы выштурхніх вонкі і сладзільня паміж сцэнамі і статуямі ня будзе ніякага. Для гэтых выпадкаў ёсьць барэльефы. Бось цудоўны прыклад — «Ракфэлер-цэнтар» у Нью-Ёрку. Гэты будынак пабудаваны амаль у адзін час з Менскай Опэрой, у такім самым канструктыўісцкім стылі. Але паглядзіце, як там выдатна падабралі пасоўныя скульптуры. Па-трэціе, нават нягледзячы на статую Апалёна, портык, калі падзізець на яго з боку помніка Багдановічу, усё адно застанецца невыразным. А трэба, каб і пры такім ракурсе цэнтральная скульптура лашчыла зрок. Таму варта было бы не паасобныя скульптуры ставіць, а ўсталяваць квадрыгу: калісьніцу, запрэжаную чацверкай коней, якія таксама цудоўна глядзіцца збоку. І яшчэ: у клісцічных скульптураў ў нім ногі пакрываюць ноты. Клісцічныя скульптуры — гэта ж канон, Рым, Грэцыя за сьпінай, а тут — нейкія стужкі».

Генадзь Буралкін жа адпрэчвае падобную крытыку сваіх твораў: «Канструктыўізм — панітак, які існуе толькі ў архітэктуры, але канструктыўісцкія скульптуры — не існую, а таму трэба абыходзіцца іншымі стылемі. Клісцічныя тут у самы раз. Тэатар опэры і балету ж! А не рабіць нічога, пакідаць без скульптураў, нельга было».

Праглядаючы рисункі, зробленыя Лангбардам для харкаўскай опэры, я заўжды жыў, што сам мастак хацеў зрабіць скульптуры.

А харкаўская і менскія опэры маюць падобны стыль. Дадам яшчэ, што будынак Тэатру опэры і балету на меў свайго цэнтру: дзе не падыдзеши, усё — галоўны ўхавод. Так і мае быць. Многі гоўсці стаціцы нават пыталіся: «Скажыце, а гэта ў вас будынак цікіру?».

Статуі маюць быць усталяваныя да новага году.

Павал Касцюковіч

Марсіяне ў доміку РСДРП

«Дом першага з'езду РСДРП» пазбаўлецца савецкасці і павяртаецца тварам да менскай гісторы. Піша Павал Касцюкевіч.

У гэтых менскіх мяшчанскіх інтэр'ерах XIX ст. нараджалася сацыял-дэмакраты.

З'езьдзіце ў дом Румянцава і паглядзіце. Не, вось вы з'езьдзіце і паглядзіце. Нават калі вы горай за съмерль байдеся «паганай бальшавіцкай атру», нават калі вы не пайшлі на прапту ў дзень 20-годзьдзя БНФ, вы проста з'езьдзіце і паглядзіце. Усё роўна як цартыя Калякіна, якая даўно зрабіла дройф у бок сацыял-дэмакратычных каптоўнасці і толькі

Міркуйце самі — тое, што ў музей ціпер

робіцца, за саветамі палічылася б найжахлівым блозънерствам: амаль ніяма камуністычных сымбаліяў, працьма фота з гітарычнай забудовай гораду, што ні маюць айнакага дачынення да бальшавіцкай партыі. І, бач ты, неспадзіванка — цэлыя вялізны стэнд прысьвечаны легендарнаму гарадзкому галаву, графу Чапскаму.

Здымак Ульянова-Леніна наагул вісіць пышным побач з фатографіяй царскага пішчага, які здаў увесці склад з'езду паліцыі. За падобны «нумар» у савецкія часы прыпушчылі б праць калымскі калайдор. Да таго ж супрацоўнікі музею раскажуць пра дэлегатаў з'езду з долін іроніі і зробіць акцэнт хутчэй на менскай гісторы: што дзе тут было, як жылі людзі на мяжы XIX і XX ст. А побач іншыя гарадзкія, палітычныя незнангажаваныя, пікаўкі — схема менскай конкі і побытавыя речі менчукоў.

Супрацоўнікі музею кажуць, што камуністы старой загартоўкі ўжо ні могуць, бяз съёзда і валодулу наведваць музы. Прыходзяць, бачыць Чапскага, іх б'е дрыготка і, па катарым часе, на вельмі ачуяльныя, ужо лаюць адміністрацыю музею. За здраду і драмам.

Зыміцер
Вайцюшкевіч

энэргетычны папярэдніцы. У маладзейшых бардаб ўсё несік слабей — ніяма ні таго надрыву, ні той пазэй, ні адметнага вобразу. Магчыма, таму яшчэ не зап'ярвілісць панавартаснымі ўзделыкамі «Восені» і пабаяліся кликаць на юбілея. Свята нібы патрабуе бездаконасць.

Канікір «Народнага Альбому», які адбываўся на другі дзень

фестывалю ў Бельску, зымічнау суперсюортырыз, які, здаецца, так і не заўважылі мясповы публіка. У Польшчы прыехала пасталелая і кароткалапістрыхая Вераніка Круглова, якая дастатково даўно жыве ў Берліне, і на набіліжаніях да Беларусі спінах гэтаксама даўно не з'яўлялася. Вераніку ці то не пазналі, ці то не вельмі ёй усыцепшыліся. Больш аванцый і эмоцый, як заўжды, «сарвалі» з'яўленіе Ленаіка Вольскага і Аляксандра Памідораў.

Калектывы народнай музыкі, якія паспелі перажанціца, развесіліся, аблавесіліся дзецьмі і супольнімі музычнымі дзецинчамі, аб'ядналіся да такой ступені, што чарговыя супольныя выступы выглядаюць зусім сімейнымі. Зали радуецца, беларускія ліцісты зь Бельску і Гайніцкімі дэманструюць веданыя тэкстамі песьні на «Восені», а музыкі са сцені прыгадваюць выпадкі з цыклом «А вось у той раз, як мы ездзілі па Польшчы». Застаецца здагадвацца, ці то нашы артысты, якіх ператрымалі ў «чорным

сціні», па старой звычыі ўвесці час з'яўляць канікіртаваць у недалёкае замежжа, ці то канікірты ў Беларусі не пакідаюць анякіх уражанняў.

Трэці дзень бардаўскага фестывалю правесіць ў містечку Орля пад Бельскам. Калісьня клясычны габрэйскі штэлт, Орля ня чула песьні на мове сваіх асноўных даваенных насељнікаў больш за пайстагодзьдзя. Канікір песьнен на ідыш і па-беларуску ў халоднай сінагоге распачаў, апрануўшы кіпі і перапрасіўшы за хваляванье. Аляксандар Памідораў. Пабудаваны ў XVIII ст. орлянскія сінагога з'яўляе сваімі абдэртымі каліровымі фрэскамі да выставы старых фатадымыкаў колішніх жыхароў місцічка. Памідораў плача, сіліваючы габрэйскую песьню пра гандаль косткамі, залі фатаграфу сылёзы майстру і перажывае катарсіс.

— Зараз я прасыльшы вам свае адзінці песьні галодулага ідэйнага лідэра растафарынства Роберта Маріі па-беларуску, — кажа Памідораў, які сядзіць пад зоркай Davida. Ад такой нечаканай мультыкультурнасці «растафарынства» гучыць гэтак жа паважна, як «хрысціянства» і ці «будызм». — Прабачае мae сълзы, складана сільваць, калі паўсядна твары ўсіх тых, хто тут жыву.

— Памідораў паташціц вас у сілізах, а я паспрабую весіліць, — заступае на сігнічную варту гарадзенскі бард Віктар Шалкеvіч і пачынае сільваць анекдотамі пра габрэй. Атмасфера мяніца, хані жарты Шалкеvіча — тая ж, што і заўжды. Відавочна, твары ў залі таксама да болю знаёмыя.

— Ці ёсьць тут хоць хто з Орлі? Хоць хто?! — кірчыць Шалкеvіч публіцы. — Адны і тыя ж аматары беларускай песьні?

Напэўна, пры ўсёй павазе да традыцый і юбілеяў, новага хочацца ўсім. Калі вельмі баяцца перарвача традыцыі і пакідаць яе непарушнай, можна і засумаваць, і замаркоўніць.

Naviny.by

Барды пастарэлі на пятнаццаць гадоў

Пра фэст «Бардаўская восень» піша Адэлія Дубавец.

Гэты фэстываль беларускай аўтарскай песьні ўжо пятнаццаты год запар на тэрыторыі Польшчы ладіць Згуртаванні беларускай моладзі. Сёлета канікіртная праграма расширялася на чатыры дні і ахапіла тры гітарычныя беларускія гарады — Бельск, Гайнайука і Белаосток, а таксама некалі беларуска-габрэйскія містечкі Орло.

«Бардаўская восень» і рок-фэст «Басовічча» — самыя істотныя і доўгатрываючыя беларускія музычныя праекты ў Польшчы. І калі летам ў лесе пад Гарадком, дзе адбываецца «Басовічча», можна сустрэць «кусье беларускіх рок-н-рол», то сцвідзенай восеніню ў Бельскім дому культуры абавязкова з'яўляецца на татон пастаў-песенікай з акустычнымі гітарамі цераз плячу. Часцей за ўсё, што праўда, гэта адныя і тыя ж людзі. Проста перад зімовым зацішшам яны

скідаюць зь сябе ціжар гітар электрычных ды прыкладаюць амплюа снусумурыкаў, якія пры набліжэнні халадоў имкніцца да ципла, на Захад. Пытаныне, якое чытаецца амаль у кожных глядацкіх вачах, а потым выслыўляюцца пасыльны мэрарыемства: «Дзе новыя твары?»

Падкрэсліваючы юбілейную ўрачыстасць, арганізаторы «Бардаўской восені» ў гэтым годзе зладзілі «зорную» праграму і наагул адмовіліся ад конкурсу маладых выкананіц. Уражаныне ад канікіру ў Бельскім ДК было пудоўнае — прафесійна, якасна, па-сінеймам. Адноштно застаўся ледзь ўлётны прысмак расчараваныя, бо новых эмоцый ад новай «Восені» здабыць не атрымалася. Часам здаецца, што нашы артысты, якія любіць Бельск, і якіх моцна чакаюць у Бельску, — гэта апошнія барды Беларусі. Іх трэба берагчы, не парушаючы правераны гадамі ход падзеяў. Бо як тэлькі

сцэны сёлета сказала Кася Камоцкая, «наши традыцыі часта перарываюцца, дык ніхай «Бардаўская восень» на будзе такой традыцыяй». Гэта, напэўна, значыць, што фэстывалю, які паспіхова жыве 15 гадоў, супрацьпаказана рэнканструкцыя. Хіба што — лёгкі касмэтычны ремонт.

На шым «аслужальным бардам» і сапраўды мала каго можна пастаўіць заменіць. Малада і ўжо тытулаваная на «Восені» сцяявачка Таціяна Беланага выхадзіць сільвяціць перад Камоцкай і ўмомант страчавацца на фоне сваіх неймаверна

Сэнсацийны фэсту было з'яўленне Веранікі Кругловай.

Уладзімер Някляеў: На Дзяды-1988 усе зразумелі, што Беларусь была, ёсьць і будзе

Някляеў: Неўзабаве пасыль кастрычніка 1988 году ў часопесі «Крыніца» мы далі фотарепортаж з Дзядоў. Я нядайна ўзяў падшыўку і паглядзеў яго. Миркуючы на тварах сілавікоў, яны маглі прымініць зброю. Цяжка сказаць, што было б лепш... Некі мы ўспаміналі тыя падзеі з Кастусем Тарасавым, вельмі смелым, даречным, чалавекам. І ён гаварыў, што я варту было Пазыянку спыніць людзей, сядзіць іх на зямлю, хай бы яны пайшлі да іх, і адбылася сутынка. І, можа быць, пасыль яе працэсы демакратызацыі і суверэнізациі пайшлі больш інтэнсіўна. Ну, я ні ведаю... Пасыль, дык краўніцця трэба пазыбіць да апошнінга, і я туц цалкам на баку Зяновіна.

Скобія: У адной зняржайчай газеі я прачытаў, што 30 кастрычніка 1988 году праваахоўныя органы быў мусілі спыніць агресіўнасць людзей і таму прымілі газ і дубінкі. Але ў чым была людзкая агресіўнасць? Здзенецца, вадамётам не пераварочвалі, а гароджі на магілках на жалезні пранты не разабралі. Памоймі, агресіўнасць ішла толькі з адного боку — з боку ўлады.

Някляеў: Міншчынігры былі сапраўды перапружаны. І перапружаныя яны былі не пра то, што нехта там выварочваў лаўкі. Яны не моглі ўпіміць, як гэта ім, уладзе, не падпарадкованыя?! Яны кажуць: «К нағе!» І павінны ж бегчы да гэтай нағи, а — ніхто не бяжыць! Вось у чым для іх быў незразумеласць і спалох.

Скобія: Мне акурат запомніўся неад্বікванный ў сваіх жорсткасці дзеяній міністэр. На сядзібах у полі людзей міліцыяны

пайшлі клінам. На маіх вачах ішлі па людзях, па шляхах, па гарадах. Пісменынку Алеся Астафонкі тады зламалі рэбры. Майму сібру праста абпасам болтасці гадзіннікі і патрушчылы нацен на руцэ. Хто мог аддаваць таікі бязглудны — з якога боку пінаглідзе — загада?

Някляеў: На маіх вачах пяцнадццаты варонак Алексія Беляцкага. Дзягўчакі кінулі яго барапіць, і я там занейкага сярганткі схапілі. Заду мне нехта дубінкай прыклусі, але міліцыяны разгубіліся, можа, спыніцца? І тут я на свае вупны начуў:

«Выполнить приказ!» Значыць — быў аддадзены загад арыштуюцца, біць, трущи газам. Памятаеца, тады збоку хадзіў, кібы не беручы ўдзелу ў супрацтвайенні, намесынкі міністра ўнутраных спраў Кастусь Платонав. Я яго ведаў даўно, калі ён працаўшы яшчэ камсамольскім сакратаром. Ён нібыта застаўся незамаштынам на Дзяды. Але я гэта немагчыма. Пасыль сабралася адна цікавая кампанія, дзе былі і працтаванікі ўладаў, і творчыя інтуіцыі. І адна фантанная дама паднялася і кінула ў твар генералу Платонаву: «Ты душыць! Маліся Богу за тое, што за-

бойцам ия стаў». І ён гэта моўкі прагалынуў.

Так што сваю віну і ўлада адуцевала.

Скобія: Ці на першым мастакім творам пра Дзяды-88 стаў Ваш верш «Маўклівы мітынг», надрукаваны тады ж у тыдніку «Літаратура і мастацтва». Заканчваўся ён радкамі: «І ўпершыню, маўкліва сціцішы рот, знатоўну гляніць люд. Амаль народ». Мне тут хочацца засіродзіць увагу на слове «амаль». Беларусь даўно стала незалежнай краінай. А слово «амаль» — яно засталося?

Не туды яйцы склалі

Піша Аляксандар Класкоўскі.

«Лукашэнка ў Маендорфе» — гучыць так, што абыяцівать можа падумаць: пасыль зыніцца візавага табу беларускага афіцыйнага кіраўніка запрасілі куды-небудзь у Нямеччыну. Але замак з экзактычнай назвай месцыцца пад Москвой і належыць Кіраўніцтву справаў презыдэнта РФ.

Эксперты наўгадзіці гадалі: напіто такі схіл, калі цераз тыдзень — найвышэйшая рада «саюзнае дзяржавы»? Пасыль перамоўаў у Маендорфе стала вядома: паседжаньне найвышэйшай рады перанесене на канец лістапада — пачатак сінекі. Што яшчэ раз падкрэслівае: тык пасядзелі — рytualnaya, а реальная пытанні вырашаніца келейна, лягенды, тэкт-а-тэкт.

Высыветлілася, што супрэса папрасіць Лукашэнку. Гэта лъе ваду на пізраўскі мышы Максы.

Маўляў, вось пана ўсім тулям з Эўропай: як прыпяяло — адразу да нас!

Дык які пажар пагнаў беларускага афіцыйнага лідэра ў Рэсечю?

Урадавае агенцтва з помпай паведаміла, што два прэзыдэнты «абміркоўваюць праблемы ўсісъетнай фінансавай архітэктуры». Вось так і засырబёла раптам у выходны дзень зладзіць акадэмічную дыскусію!

Асабліва прышпільна выглядае ў амплю ўсісъетнай фінансавага дойдзія сінівака распублікі з фактывічна яшчэ саўковай эканомікай ды капітальнімі сялязі золатаўлотных разрэбраў (трокі болей за чатыры мільярды даляраў).

Можна ўяўці сабе, як затаілі дыхы на ўол-стрыпе, у Міжнародным валютным фонду ды Еўрапейскім цэнтрбанку, чакаючы выніку дыскусіі ў Маендорфе :)

Зрэшты, там з парога стала зразумела, што каго што баліць. Госці фактычна адкрытым тэкстам спытываў ў Мядзведзеву: ну і што нам пішэр рабіць, калі мы так да вас прывязаныя? І ў прыватнасці — трываем білу паловы ЗВР на расейскіх рублях.

Лукашэнка патлумачыў, чому так: ратаваліся ад амэрыканскіх падконтрольных, дыстанцыяваліся ад даляра, «калі нас началі

прэсынгаваць па ўсіх кірунках».

Інайчы кажучы, вырашылі скласыць яйцы ў расейскі фінансавыя кошыкі — а ту такая неспадзеўка!

Прыйшла біда, адкуль не чакалі. І ці траба разжоўваць, што

ціперніяне хістаныне расейскіх фінансаў сесьці дамоклавым мячом над Беларусью?

Тое, што палова напышыў ЗВР — у

рублях з дэльвіхагаловым арлом

(калі гэта каректная інформацыя, а

абставіны не прыціснулі Лукашэнку настолькі, каб ён зараз пайшоў на адзіны рубель.

не пігребала, якіх не пурасціца беларускі кіраўнік), стала наўнай нават для Станіслава Багданкевіча: «Раней было меней за трачніцу».

Зрэшты, на думку былога кіраўніка Нанбанку, нам пагражадаў на столкі фінансавы, колікі эканамічны крýзіс. Бо ў сінівакай німа фондавата рынку, практична адсутнічаючы партфельныя інвестыцыі — караць, ратуе менаніт дрэмучацьціных сфер, што найблізіць церпіць ціпэр на Захадзе. А вось эканамічна

сістэма — «інтыля», кожа Багданкевіч. Яе хутчэй пахаваюць

унутраныя, а не глябальныя праблемы. Вылезе бокам нерэфармаванасць.

Разам з tym мы суразмоўца лічыць, што абставіны не прыціснулі Лукашэнку настолькі, каб ён зараз пайшоў на адзіны рубель. Напіраў дадні, як памятаеце, назіральнікі пасыпраўляюць заўваженіе: «Літаратура і мастацтва».

Курдына: маўліць, бакі навакыліся «папырнічы» супольныя пляні стварэння адзінай валюты» (!).

Алакалітчыны працнозаў — маўліць, як сёняні заўтра нам могуць накінуць расейскі рубель — не падзяляе і эканаміст Яраслаў Раманчук. Ён мне сказаў: «Калі инфляцыя ў Расеі складае 15%, а 80% бынаў могуць зблакаваць, пераходзіць на расейскі рубель было бы самым бязглудзым рагнінствем. І зараз гэлага на будзе».

На ягоную думку, Лукашэнка аблімкоўваў комплекс балочных для Беларусі фінансава-еканамічных пытанняў: стан плацэнтнага балансу, цана газу на 2009 год. «Што да стабільнасці «беларускай мадэлі», то мы бачым толькі вяршины айсберга», — зачапаў Раманчук.

«Калі меркаваць паводле фармальных макроеканамічных паказчыкаў, то ве ўраду наўрад ці ёсьць падставы звыратанца да МВФ па экстранную дапамогу,

Някляеў: На жаль. На жаль, засталося «амаль». Каб інно не засталося, то я б не напісаў аповесць «Вяртанне Веры», яна надрукаваная ў № 35 часопіса «Дзяяслоў». Там гэтае «амаль» прыступіча щы на кожнай старонцы. Там, дарэчы, я цалкам прыводжу і верш «Маўклівы мітынг». І голоўны герой пісаніны: «Быў жа нацыянальны ўздзень, была жывая энэргетыка. Куды ўсё падзеялася?» І, признаюся, дакладна адказу, чаму за прамінульную двачасіца гадоў з «амалам народу» на ўзёнікі народу «не-амальнаగа», калі можна так сказаць, я яшчэ.

Скобія: Герой аповесці «Вяртанне Веры» таксама пабываў на ўсходніх могілках у кастрычніку 1988-га. Дзяды наўпільвалі на ягоныя даляны. А дык Вас асабіста яны сталі пейкім падзенідзе, пайшрэв съяздомасцым?

Някляеў: Безумоўна. Ты Дзяды наўпільвалі на мене і маціны, і палітычна, і як заўгодна яшчэ. Таму што са мною сталае тое саме дзіва, якое сталася з большасцю людзей. З тым сям'м Глобусам, як більшынствы. І ён, і я тады ўбачылі рэальную Беларусь. Адна справа — чытаць у творах Уладзімера Караткевіча, што ёсьць народ беларускі, ёсьць гісторыя беларускай. І зусім другая справа — увачавіці ўбачыць: веся яна. Беларусь, прыышла, прыйшла ў гэтых вось абілічах дзяячатаў, цётак і мужчыкоў. Весі, яго, тваё. Я тады ўпершыню ненк аб'емна ўбачыў рэальную Беларусь. І тэксты свае я стаў усыведамляць па-іншаму. Яны сталі шукаць нейкі адрас, пачалі шукаць, да каго прыйдзіць. Я ўсё гэта і ўсіх іх — убачыў.

«Вольная студыя», радыё «Свабода»

тым болей такую значую — два мільярды даляраў», — кажа экспарт.

Хіtruюць, бяруць на ўсякі выпадак? Хочуць расклады яйцы па розных кошыках, каб на трапіць у расейскую крэдитную пастку? Ці проста ведаюць пра стан ачыннай эканомікі тое, чаго не ведаюмы?

Дарочы, МВФ дае кредиты не за прыгожкі вонкі, а пад реформы. Дык мо юма ліха без дабара? Ці ў гэты галіні ўсе таксама

амбажуеца пылам у вончы замежнікам, як то адбылося з мінулым «беспрэцэнтнай» празрыстымі выбарамі?

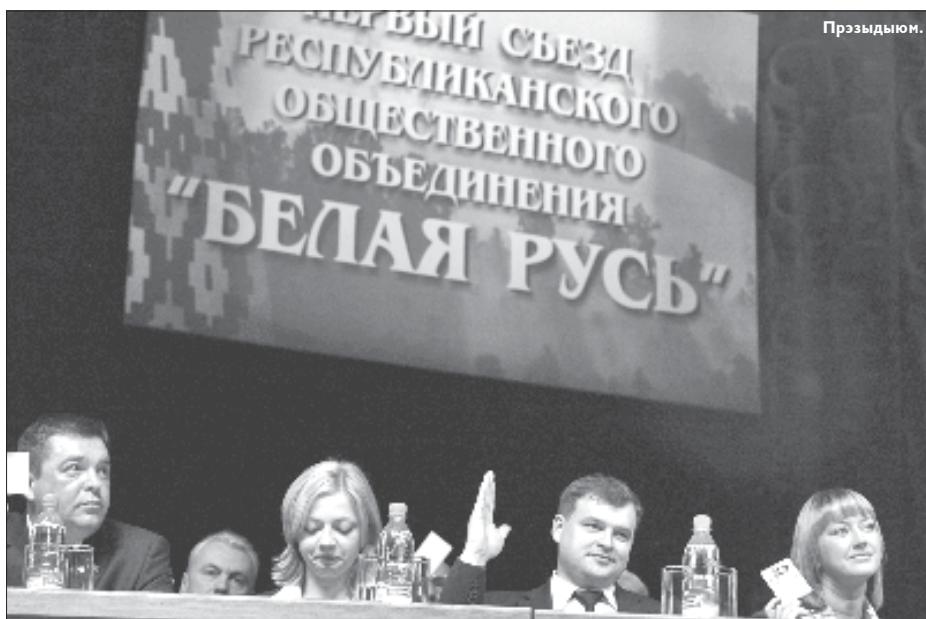
На думку Раманчука, фінансава-еканамічныя праблемы (ад стратырыкі наўнай) бытуць да крытычнай замежнай западычанасці) вя ўесьрост могуць паўстаць перад наступнымі прэзыдэнцісцімі выбарамі.

І вось тады Расея пастараеца ўзяць сваё, «прыхыння не толькі ласімі актывамі, але і речамі, якія б забіясцеўчылі іншыя турычынную прывязку». Адзіны рубель, новая канфігурацыя «саназнай дзяржавы», пашыраны за кошт расейскіх сагілітак — Абхазіі ды Паўднёвай Азіі, і г.д.

Карацей, за чацвертыя тэрмін давядзеніца плаціць на вялікім рахунку.

Вось ён — векапомны момант

Праляскоўскі, Радзькоў, Дарафеева. Міхail Фінберг нудзіцца, Іна Афанасьева трываеца. Фотарэпартаж Юліі Дарашкевіч са з'езду «Белай Русі».

Любіце беларускую мову, калі можаце

На сایце «НН» быў размешчаны відаматэрыйял — перадрукой з мультымедыяйнага часопісу «34» пад назвай «Я не люблю беларускую мову». Гэта інтэрв’ю Ксеніі Аўімавай — беларускай журналісткі, пераможцы німесікага конкурсу на лепшыя блог The Best of Blogs 2007, які ладзіцца радыёстанцыяй Deutsches Welle. У ім Ксенія тлумачыць, чаму яна ня любіць беларускую мову і ня хоча на ёй гаварыць.

Мэтэрыйял выклікаў бурную і вострую дыскусію. Асаблівай рэзкасцю (і нават хамствам) вылучаліся расейскамоўныя камэнтары асобы, якія пісала пад нікам Дмитрый: «Аминь по беломове», «не нравятся русскоязычные белорусы: чемодан—вокзал—Брюссель — далее где примут», «погоним вас таких, как ахазы грузин погнали...») Аж до Варшавы драпати будзе...)) Я предлагаю всем жить в мире, никого ни в какую веру, мову не приужждати. Начните насилие, сорри, получите по сопелькам.))», «Наші нацыоналісты ведут себя крайне агрессивно в языковом вопросе, провоцируют ответные реакции, причем осознанно. Я полагаю, это ультрапрадукализм, и он крайне опасен в нашем несформировавшемся обществе. Еще раз повторю, будете раскачивать лодку через ультранационализм, начнете насилие над людьми, так погоним Вас, не успеете оглянуться, будете за Варшавой.)) Яны выклікалі шквал эмоцый.

Мне падалось, што чытчам «НН» будзе цікава «разъвіртуаліць» гэтага чалавека. Дмитрый пагадзіўся сустрэцца. Я ня буду хаваць, я збралася на сустречу з пэўнай насыяргай: хто яго знае, хто будзе чакаць мене ля помніка Купалу? Эдактар «блаславіў» фразай: «Будзе вэрбаваць — крэчы!» Але ніхто мне не вэрбаваў. Размўлялі мы з удумлівым чалавекам — так мне падалось.

Такім чынам, знаёмца: Дмитрый, ён жа Монро, ён жа Дуглас — у міру Генадзь Самусевіч, 47 гадоў, беларус, мінчук у другім пакаленіні, дзіве вышэйшай адукцыі, рыхтаваў дысертацию, цяпер мэнеджкар у фірме, якай зімаеца транспартнымі наслегамі і лягістыкай.

Генадзь Самусевіч: Я скончыў гістфак і аспірантуру. Тома май дысэртацыі была звязаная з беларускімі радыкаламі пачатку стагоддзя — эсэрамі. Мой наувоковы кіраўнік — намесынік дырэктара Інстытуту гісторыі Біч. Але абараніца на стаў, бо ад мене патрабавалі дысэртацыю ў рамках ідэалёгіі, якая была тады абавязковая. А я ўжо ў 1989 г., працуячы ў архівах у Маскве, удзельнічаў у апазыцыйных мітынгах на Пушкінскай плошчы, я слыхаў Ельцина — і калі я вяртаўся ў Менск, гэтае соннае царства, раздаваў тут прывезеныя з Масквы ўлёткі... Я ня мот пісаць дысэртацыю так, як ад мене патрабавалася. У сілу адуканій й досьведу — бо я быў у свой час на стажэробы ў Оксфордзе, працаўшы у Галіндзе, — мінял збіцы стандартнымі фурмскімі прыёмамі нельга. Я маю сяно думку, якія адрозніваюцца ад думкі большасці ваших чытчоў.

Погляды мae выкрышталізаваліся. Я лічу, што тут — не Эўропа.

Наталка Бабіна: А што ж тут, калі не Эўропа?

ГС: Эўропа — гэта найперші каталіцкае ці пратэстанцкае веравызнанне. А тут дамінует Праваслаўная Царква і расейскамоўныя нацыяналісты. Ня я гэта выдумаў, так склася. Адзіны спосаб беларусізаціі беларусаў — гэта каб наўмы заходнікі прыйшлі да ўлады і ўстаўнілі аўтарытартынікі.

Я ня супрадаць, каб беларусы сталі большымі беларусамі. Але дзяліць беларусаў на сывідомых і несывідомых няправильна. Недарочна, калі, напрэклад, Севярын прапаноўвае наноў хрысціць Беларусь. Яна хрысціянская ўжо дадун!

НБ: А Вы, выпадкам, не были сібрамі БНФ?

ГС: Быў. Я ўступіў у БНФ у 1994 г. Калі прышоўшы да ўлады Лукашэнка, я зразумেў, што гэта надобна. І БНФ тады здавалася мне троху радыкальнай, але цалкам аддэктванай арганізацыяй, якая мела ўсе шанцы стаць супрацьвагай уладзе. За ўсе гады, што я там быў, я заўёды гаварыў толькі па-расейску — гэта я былоі моім сябрам. Але першасна — узяўшы уладу, роканструяваш эканомуку. Я не супрадаць адраджэнныя мовы, але чаму траба рабіць гэта бальшавіцкімі мэтадамі, ламанць лодзеяй а калене!

НБ: Але Вы пішаце на форуме фразы кітапіту: «аддзім па сапілі», «будзем гнаць да Варшавы» — Вы кім сабе ўзўлінец?

ГС: Справа ў тым, што я відчуваю, што я не падыходім для таго, каб я быў членам БНФ.

ГС: Быў. Я ўступіў у БНФ у 1994 г. Калі прышоўшы да ўлады Лукашэнка, я зразумеў, што гэта надобна. І БНФ тады здавалася мне троху радыкальнай, але цалкам аддэктванай арганізацыяй, якая мела ўсе шанцы стаць супрацьвагай уладзе. За ўсе гады, што я там быў, я заўёды гаварыў толькі па-расейску — гэта я былоі моім сябрам. Але першасна — узяўшы уладу, роканструяваш эканомуку. Я не супрадаць адраджэнныя мовы, але чаму траба рабіць гэта бальшавіцкімі мэтадамі, ламанць лодзеяй а калене...

НБ: Не пагаджуся. Здаецца, Вы цяпер агучылі адзін з сэргятаў-шапаў, які навязваеца афіцыйнай прапагандай: беларускія нацыяналісты сцяіць і бачаць, як абразіці ці ўговуле выгнаць расейскамоўных. Але я пікілі на аднаго з беларускіх нацыяналістаў чулі пічога крэйднага на адпраце расейскамоўных.

ГС: Згодзец, у БНФ ніколі такога не было. Але на форумах такое сустракаецца. А я траба жартаваць з сур'ёзнымі речамі.

НБ: Пытаныне мовы такое інтэснае, так павінана з унутраным, запаветным, таму на дзвіне, што Ваша фраза «амін на беломове» выклікае бурну адпрэчванінія.

ГС: Я згоден. Але давайце гля-

падабаюцца ў Эўропе. Але ж сюды прыйдзе і іншыя. Беларуская індустрыйнасць ў большасці сваёй нікому на Захадзе не будзе патрэбная. Што будзе з лішнімі працоўнымі? Яны пасядуть на Захад у попушку заробку, як цяпер прыбылі.

А дэрыпіц'лікі мејжай на Захад нам іншыя патрэзы: наркотыкі, прастытуція. А Расея ўвядзе з свайго боку мытны і патрочны кантроль...

НБ: А з Расеі пічога кепскага не прыходзіць?

ГС: А яно і так, і так прыйдзе. Яно ўжо ёсьць. І прыыватызы па-расейску будзе грабежніцкай. Таму сказаць, што лепш, быць павешанымі ці ўтопленымі, немагчыма.

НБ: Прабачце за такі шыгальне, але на форуме былі выказанаі меркаваны, што Вы — кадэбіст. Вы саправыўся супрацоўнічэсцю з КДБ?

ГС: Гэта распачаўся штамі. Калі ты на ўпісаваёшся ў звыклыя схемы — ты кадэбіст.

НБ: Вы вельмі агрэсіўна адзываліся пра Куналу, Арлова. А Вы ўзгуле чыталі іх?

ГС: Што я мату сказаць, Арлоў, Сагановіч — паважаныя людзі. Але яны самі прызнаюць, што пішуць туго візію гісторыі, якая мі падабаецца. І вось гэта міне ўжо не падабаецца. Я хачу сказаць, што траба мяняць мяцады.

НБ: А Вам самому не хочацца арганізація нейкую палітычную партыю і рабіць ў ёй то, што піцьце патрочнымі?

ГС: Я не палітычны. У мене многа сяброву, знаямых сирод іх многа выдатных людзей, якія таксама з розных прычынай ѿшли з БНФ, але я не палітык. Тоё, што пішу на ваших форумах, гэта спроба паказаць апнінгам: не забывацься, што ёсьць і іншая Беларусь.

НБ: Сідар Генадзь, Вы беларус па нацыянальнасці?

ГС: Так. Mae бацькі прыехалі ў Менск з Слуцкага раёну.

НБ: У глыбіні дуні ў Вас імя гэтага жадання: вірнуца да каранёў, да мовы Вашай бацькі, бацькоў?

ГС: Так, бацькі гаварылі па-беларуску... (Задумваецца). А Вы мяняччака? Не? Вось мянячу мяне хутчэй зразумеў бы. У Менску часобу БССР не было прызначана гаварыць па-беларуску. Па-беларуску тут гаварылі дзверавенскі. І тут, у Менску, не лобілі дзверавенскіх. Я жыў у Парыжанскум раёне. Я памятаю, як у 1970-х тут сыненка на сыценку біліся гарадзіцкі і дзверавенскі, «ліміт». Зынявата была такая пашыраная: тэхахозьнік. І беларуская мова была адзінай менавіта катхозынікаў. Мы тут ніядаўно сустракаліся з генэралам Фраловым і ўспаміналі, якія бойкі былі ў Менску карадзіхі з «катхозынікамі» на «Карача» (гэта раён лесапарку калі МГЗ, там звалася тады там танціль-пойка). Фралоў міне прызнаўся, што малады ён уడзельнічаў у тых бойках на баку карадзіхі з Аўгуставоду. Я выхойваўся ў рабоным асяродку, сирод гарадзіцкай моладзі, людзей, якія нарадзіліся і выраслі ў горадзе, а не прыхемахі ў горад звёскі. З гадамі мae стаўленыне да мовы памяччала. Але насыярэжанае засталася. Ну не мае гэта! Вось генэрал Фралоў міне разумеў... У Беларусі, дарочки, амаль ніяма грамадзініаў. Ніяма гараджанаў. Яны грамадзініаў і гараджанаў хіба што па паштарце, а не дэ-факта. Тут ніядаўно сустракаліся. Але насыярэжанае засталася. Ну не мае гэта! Вось генэрал Фралоў міне разумеў... У Беларусі, дарочки, амаль ніяма грамадзініаў. Ніяма гараджанаў. Яны грамадзініаў і гараджанаў хіба што па паштарце, а не дэ-факта. Тут ніядаўно сустракаліся.

НБ: Але Вы не адказаць пра Ваша асабістасць стаўленыне...

ГС: Гэта будзе залежаць ад мноўнага. Як павядзе сябе ўлада? А яна, як вы бачыце, цяпер робіць геапалітычныя развароты. Ці будзе улічаны мае інтарэсы як расейскамоўнага грамадзяніна? Калі кажуць, што ўвядзенне расейскага рубля — гэта зданча суверэнітэт, то я апанірую: а прызначыце 40 000 ўрбансікіх законоў — гэта ня зданча суверэнітэт? Таму ў мяне пытаныне: калі мы ўваходзім у Эўропу, мы здаём свой суверэнітэт?

НБ: А Вы лічаце, што лепш зальніце яго Расеі?

ГС: Я гэта не скажу. Проста момант выбару раней ці пазней наядзе. Ёсьць речы, якія мін вельмі

Гутарыла Наталка Бабіна

Самыя страшныя катастрофы ў гісторыі выяўленчых мастацтваў

Разбомбленыя фрэскі Мантэні ў Падуі, Вэнэра Мілоская, пабітая наслішчыкамі, зьнішчаная «Ваза з сланечнікамі» Ван Гога, прадзіраўлены «Сон» Пікаса... Сыпіс самых прыкрых інцыдэнтаў з шэдэрнамі.

«Сон», Пікаса

Не пасъеўмагнант Стыў Уін, уладальнік казіно ў Лас-Вэгасе, адмовіца пра продаж «Сну» — карціны Пікаса, якая яму належала, — за 74 мільёны фунтаў, які спатыкнуўшыся, трапіў у палатно локцем і прараваў у ім дзірку. Карціна віслала ў кабінэт Уіна побач з працамі Матыса й Рэнагара. Ён паказаў яе гасцям і спатыкнуўся. Пабачыўшы ў карціне дзірку, пакупнік адмовіўся яе набываць.

«Барэльеф бяз назвы», Крэйг Каўфман

У 2006 г. амэрыканскія галерэсты і калекцыянеры адпраўлялі ў

Уладальнік спатыкнуўся і прараваў у карціне дзірку локцем.

парыскі Цэнтар Пампіду выставу «Лос-Андже́лес 1955—1985: народныя мастацтва стаціці» бы разылічвалі, што з шматлікімі працамі вялікай гісторычнай каштоўнасці будучы абыходзіцца беражліва. Але іх ні здолелі нават павесіць як сцэду. Напірэднімі вэрнісажу з сцяны звалілася 2,5-метровая бэлька з поліестэравай смалы — праца Пітэра Аляксандэра. Такі ж лёс напаткай «Барэльеф бяз назвы» Крэйга Каўфмана, які да таго ацаляў у трох землятрусах у Лос-Андже́лесе.

Ваза імперіі Цын

Няўклідны наведнік кембрыйскага Музэя Фітцульма наступіў на ўласны развязаны матузок ды пакаўся па сходах, мімаходзь пабіўшы некалькі трохсотгадовых кітайскіх вазаў. Фарфор дынастыі Цын, якія валаўся ў XVII ст., быў адным з найкаштоўнейшых экспланату музею. Працамкай прыборка заняла два з паловай дні, бо трэба

было падабраць і захаваць усе аскепкі да найменшага. Рэстаўрацыя вазаў (адна з іх, дарэчы, вазы 45 кг) цягнулася падвойдзе. Наведніка арыштавалі, але пасьля вyzvalilі без выстайленаўня авбінавачвання. Склесныя вазы ўжо вярнуліся ў экспазыцыю.

Няўкліда наступіў на развязаны матузок, пакаўся па сходах і пабіўшы трохсотгадовыя кітайскія вазы.

«Узнаўленыне першай публічнай дэманстрацыі самаразбураўльнага мастацтва», Густаў Мэтцгер

Плястыкавы пакет звейкім папяровым съмеццем, у 2004 г. выкнуты на памылку з галерэі «Гйт мадэрн», выявіўся часткай копіі твору 1960 г., якая ўсабляла «канечнасць існавання» мастацтва. З іроніі лёсу Мэтцгер быў заснавальнікам мастакага «самаразбураўльнага» руху.

«Дом», Рэйчэл Уайтред

Восеньню 1993 г. Уайтред зрабіла з бетону скульптуру ў выглядзе вікторынскай хаты, ды ўстаўляла яе ва ўсходнім Лёндане на вуліцы, ужо звесенай падвле загаду муніципальнай рады Таўэр-Хамлесту. Гэты твор быў уганараваны прэмій Тэрната.

The Independent называла яго «адной з самых цудоўных і арыгінальных па задуме скульптураў, створаных у Англіі». Але праз год муніципальная рада ўсё адно яе зьнішчыла.

«Эскіз да «Акружаных астрavoў», Хрыста і Жанна-Клёд

Байгарскі мастак і ягоная саўтарка жонка Жанна-Клёд праславіліся інсталяцыяй: яны акружылы полірапліленам 11 астрavой ля ўзыядрэжка Маймі. Адзін

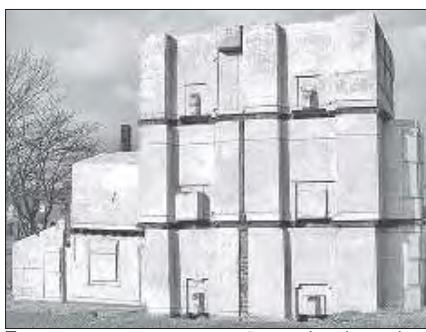

Рукі Вэнэры Мілоскай падломваліся і згубіліся падчас бойкі наслішчыкаў.

з падрыхтоўчых эскізаў гэтай працы падыркнулі падчас транспартавання: аўтапагрузчык праехаў проста цераз твор. Цяпер малюнак захоўваецца ў офісе лёнданскай кампаніі Axa Art, бо Хрыста не прадае пашкоджаныя працы.

«Расфарбуй па нумарах», Дам'ен Хэрст

Для вэрнісажу сваёй выставы «Расфарбуй па нумарах» у 2001 г. Хэрст стварыў інсталяцыю з піўных пляшак, поўных недапалкай, ды бляшанак з фарбай. Тым самым ён хацеў узвініць багемны інтэр'ер майстэрні мастака. Пасля вэрнісажу прыйшли прыбалічнічыцы і ўсё выкнулі. Твор ледзьзье удалося ўратаваць зь съмеццевага канцэнтры. Самога Хэрста здарыўся насымяшыла.

Твор зруйнаваў экскаватарам лёнданскі муніципалітэт.

Фрэскі ў Падуі, Андрэа Мантэні

У 1944 г. войскі саюзнікаў бамбілі Італію з мэтай зьнішчэння прамысловых цэнтраў. Вяртаючыся на базу, неікі піёт скінуў бомбы на Падую. Яны трапілі ў царкву Дэльі Эрэмітані й зьнішчылы фрэскі XV стагоддзя.

Вэнэра Мілоская

Фігура Вэнэры (ці, магчыма, яе грэцкага аналагу — Афрадыты) займае ганаровае месца ў пaryскім Любрэ. Нягледзячы на то, што скульптура пашкоджаная, яе прыгажосьць зачароўвае. Нейкі грэцкі селянін знойшоў яе ў 1820 г. на востраве Мілас. Фігура была разламаная на два вялікія фрагменты. У левай руці багіня тримала яблык. Усьведаміўшы гісторычную значнасць гэтай старожытнай скульптуры, афіцэры французскага вайсковага флоту пастаўілі вывезыці мармуроўную скульптуру з вострава. Калі Вэнэру цягнулі па скалах да карабля, мік наслішчыкамі ўсчалася бойка, і абедзве руکі скульптуры адламаліся. Так іх там і кінулі. Пасля стомленыя матросы наадрэз адмовіліся вяртацца ў шукану аскалепкі. Так Вэнэра і засталася бяз рук — левая адбіта ля самага пляца, а правая — на ўзроўні грудзей.

і сапраўды, неўзабаве ягоная праца «Касымічная дэяўчына й птушка» была прададзеная за 288 тысяч чынту — у дваццаць разоў даражэй за стартавы кошт. Бруд Піт і Анжаліна Джолі выдаткавалі на творы гэтага «мастака-партызана» 1 мільён фунтаў.

Карціна згарэла ў банкаўскім сэйфе.

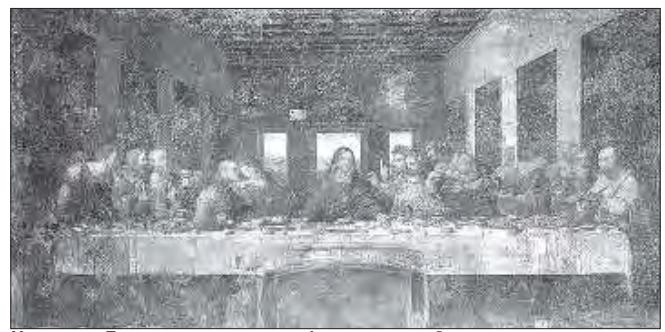
«Ваза з пяццю сланечнікамі», Ван Гог

Гэтае палатно, напісаное Ван Гогам у 1888 г., уваходзіла ў цыкл «Сланечнікі». У 1920 годзе «Ваза з пяццю сланечнікамі» была прывезеная ў Японію, дзе яе купіў Каята Ямамота. Карціна захўялася ў банкаўскім сэйфе. Там і згарэла ў 1945 г. ў часе налету амэрыканскай авіяцыі.

«Тайная вячэра», Леонарда да Вінчы

Свой шэдзёр «Тайная вячэра» Леонарда напісаў у Міляне ў XV ст. па сырой тынкоўцы, разводзячы фарбы сумесью яечных жаўткоў і воцату. Не прайшло і пары гадоў, як фрэска пачала абсыпацца, а праз паўстагоддзя засыпала абешчаны «непапраўна сапсанаваніем». У XVIII ст. фрэску завесілі тканінай. Драпіроўка на запашвала на сабе вільгачы, што таксама шкодзіла фрэсцы, да таго ж, калі тканіну здымалі, яна падрапала й без таго ўжо крохкі фарбавы слой... Ня дзіва, што апошні раз рэстараўрацыя «Тайной вячэры» заняла 21 год.

Падрыхтаваў АК паводле The Independent via iopress.ru

Не пасъеў Леонарда дамаліваць, як фрэска пачала абсыпацца.

Засьвяцілі пражэктарам

Расейскі Першы тэлеканал зрабіўся ахвайрай беларускай цэнзуры. Выпуск штотыднёвой праграмы «Пражэктарысьхіттан» у беларускім эфіры выявіўся скарочаным на некалькі хвілінай. Эта сатырычная праграма, у якой відоўцы п'юць гарбату, трущца печыва ды, гартаючы газеты, падводзяць вынікі тыдня, душачыся ад рогату. У выразным кавалку відоўцы перадачы параўноўвалі Аляксандра Рыгоравіча з ангельскай каралевай ды амбяркоўвалі навіну пра адмену забароны беларускаму прэзыдэнту на ўезд у краіны Эўрапаузу (выказавалася гіпотэза, што найперш ён наведае Дынбяйлэнд).

Па мясцінах баявой славы

25 кастрычніка ў менскі Свята-Духаў катэдральны сабор прывозілі мошчы сцвятога роўнаапостальнага князя Уладзімера, хрысьціцеля Русі. У гісторыі Беларусі ён вядомы забойствам полацкага князя Рагвалода і гвалтоўным слібам з яго на дачкай Рагнедай. Каўчжаць з часыцінкай мошчаў прадзеда

Ўяслава Полацкага сустракала безъліч вернікаў, мітрапаліт Філарэт, а таксама выстрасенія ў два шэршагі курсанты Менскай Сувораўскай вучэльні.

Загадчыца дзіцячага садка зрабіла з падначаленых парабаку

На два гады пазбайдзення волі з адтэрміноўкай асуджаная загадчыца аднаго з палацкіх дзіцячых садкоў за тое, што зрабіла парабаку з сваіх падначаленых. Загадчыца на сваім лецішчы прымушала працаўцаў жанчынні-дворніка, а ў якасці прыбыральшчыцы ў яе 4-пакаўвай кватэрэ і кватэрэ дарослага сына працаўвалі дзівye выхавацелькі. Час ад часу пэдагог разлічвалася з «парабакі» за працу мізэрнымі сумамі грошай ці старымі рэчамі. Да таго ж, у дзейнасці загадчыцы садка было знайдзена шмат іншых парушэнняў.

Сатанінскі дзень

За мінудую нядзелью ў Менску было здзейснена пяць спробаў самагубства, два з іх завяршыліся лятальным вынікам. Загінулі 90-гадовая

жанчына і 39-гадовы мужчына. Жанчына выкінулася з 9-га паверху дому, у якім жыла, мужчына — з 7-га паверху. Яшчэ трах мужчын, якія звдзейснілі спробы самагубства ў розных раёнах Менску, выкінуўшыся з гмахаў, з цікімі траўмамі дастаўлі ў бальніцы. Штогод у Беларусі больш за 3 тыс. чалавек звдзейсняюць самагубства.

Загінуў гендырэктар «MTV у Беларусі»

31-гадовы Максім Сямёнаў трапіў у ДТЗ 21 кастрычніка і на наступны дзень памёр у бальніцы ад атрыманых траўм. У яго засталіся жонка і 4-гадовая дачка. М. Сямёнаў прайгджаў па вуліцы Арлоўскай на матацыкл, на дадзеным рады кіраванню і ўрэзваўся ў апору ліхтара.

Памёр Мусылім Магамаеў

На 67-м годзе жыцця памёр вядомы сцвятай Мусылім Магамаеў. У ягоным канцэртным рэспітуары было больш за 600 твораў. У 31 год яму прысвоілі званыне народнага артыста СССР. Пік папулярнасці Магамаева быў у 1960—1970-х.

Найпрыгажэйшае
цела ў сусвете спорту
...належыць колішній першай ракетцы сцвяты, срэбрцы Ане Іванавіч. Да такай думкі прыйшлі чытачы немецкага часопісу Bild. За Ану Іванавіч аддалі галасы 51% наведнікаў.
Другое месца ў расейскай тэнісісткі Мары Шарапавай (14%), на трэцім — амэрыканскай плыўчыцы Аманды Бірд (9%). Есць у дзясятцы прэтэндэнтаў на самое прыгожое цела і мухуны.
Напрыклад, 4-е месца ўзяў фуфбаліст Дэвід Бэкхэм (8%), а быўлай зоркай НБА Дэніс Родман — шосты (3%). Ана Іванавіч (рост 1,86 м вага — 69 кг) нарадзілася 6 лістапада 1987 г. у Бялградзе. Выйгала 7 турніраў у адзіночных разрадзе. Займае чацверты радок у сусветным рэйтингу.

Дачка Аляксандра Патупы зрабіла казачную кар'еру

Алена Патупа зрабіла бізнес у Штатах, адкрыўши сакрэт амэрыканскай душы.

Алену Патупу, дачку ганаровага старшыні Саюзу прадпрымальнікаў Аляксандра Патупы, намінавалі на прэстыжную міжнародную прэмію Stevie Awards у катэгорыі «Найлепшаму прадпрымальніку ў сферы абслугаўвяння».

Премію Stevie Awards газета New York Post называе «Оскарам для бізнес-сфоўца». Пераможца прэміі будзе авеснічаны 14 лістапада падчас урачыстага вечара ў «Маркіз-Гатэлі» ў Нью-Ёрку.

Алена Патупа вырасла ў Менску, у 20 гадоў скончыла Інстытут правазнайства, пераехала ў ЗША. Атрымала там ступень магістра ў сферы бізнес-адміністрацыі. 10 гадоў працуе ў сферы інтэрнэт-продажаў. У 2004 на агульнаамэрыканскім конкурсе камэрцыйных сайтаў атрымала ўзнагароду Golden Link («Залатое злучва») за інавацыйны падыход пры пабудове інтэрнэт-сторонак. Год таму Алена ўжо была фіналісткай прэміі Stevie Awards у той жа катэгорыі.

Алена Патупа адкрыла сакрэт амэрыканскай душы — штатаўцы любяць звінікі больш за рэчы, якія купленыя па гэтых звініках.

Сэйлы, або распродажы, у Амэрыцы — вар’яцтва ў нацыянальным маштабе. Тут нават звязалася жартояўная прымаўка: «Ня важна, колькі ты зарабляеш, важна, як танна ты купляеш». Аляксандра Патупа, бацька Алены, кажа, што цяпер, калі Штаты хапіў эканамічны крызіс і калі амэрыканцы ахвотней набываюць тавары са звінікамі, бізнес Алены толькі квітне».

Усё працуе так: Алена, уладальніца сайту Wow-Coupons.com, звязаеца да якой-небудзь буйной сеткі крамаў і просіць у яе дазволу зрабіць звініку на неікай тавар. Потым задарма «раздае»

права Сецівія купоны, якія даюць эклюзіўнае права купіць той тавар з звінікай («толькі раздрукай і захавай!») — кажа рэклама на сайце). Усе задаволенія — Алена мае пэўны адсотак ад продажу тавару, а гандлёвая сетка таксама ў прыбытку — людзі, падахвачаныя купонамі з звінікай, больш завітаюць па пакупкі. У дадатак Алена прыдумала для сваіх купонаў запамінальную назву Wow-coupon. Спрадвечна-амэрыканскі выгук «уаў!» выражает шырокі спектр пачуццяў: ад звідзелення да крикай жарасці. Wow-coupon на беларускую можна пераклусці прыблізна, як «Ух-ты-які-купон!».

«Высыяцляюща, што для працуючай маци-адзіночкі продаўжы праз інтэрнэт такі могуць быць сур’ённым заняткам, — кажа Алена, і дадае: Я такая: маладая мэндэжкарка, носам чую выгадную ўгоду, маю здольнасці і сны, які заслугоўвае ўсяго найлепшага».

Павал Касцюковіч

Лятарэнай ліхаманка ў Італіі скончылася

Жыхар Сыцыліі выграў самую вялікую суму грошай у лятарэню за ўсе часы існаванья азартных гульняў — 100 мільёнаў ёўра. Сума назапасілася пасля таго, як ад красавіка ніводзін чалавек не здолеў выйграць галоўныя прызы штотыднёвой лятарэі. Вэрхал вакол розыгрышу абурыў арганізацыі абароны правоў спажыўца. СМІ нават агучвалі патрабаванын, каб тыя ста мільёнаў ёўра былі падзеленыя паміж усімі італьянцамі. Штогод урад Італіі мае зь лятарэнай індустрыі блізу мільярда ёўра.

Пераемнікам Ёрга Гайдэра стаў ягоны кахранак

Аказаўся, што

культавы лідэр аўстрыйскай правінцыі, змагар супраць імігрантаў і ісламу, вёў падвойное прыватнае жыццё. Пераемнік лідэра аўстрыйскіх крайне правых Штэфан Пэнцэр абвесьціў, што быў з сваім босам у «нізыўальных узаемадносінах», — піша аўстрыйская прэса. Плёткі пра бісексуалізм Гайдэра звязаліся ў прэсе гадоў 10 таму, але тады так і засталіся плёткімі. Сыледзтва выявіла, што перад сваім апошнім пaeздкай Гайдэр выліваў у гей-пабе.

Масаж жывой зьмяі

Ізраільскі салён прыгажосці прапануе ўнікальную паслагу — зьмяіны масаж. Як запэўніваюць спэцыялісты, экзатычная працэдура дапамагае зьмяіць боль і

напружаньне ў мышцах і суставах. У салене выкарыстоўваюць неядавітыя каралеўскіх зъмеяў з Каліфорніі і Флорыды, а таксама плямістых і малочных гадаў. Кошч паслугі — 70 далираў. Даўжыня зъмей пры гэтым залежыць ад тыпу масажу: больш буйныя здымлюць болі у мышцах сціпні, а больш дробныя выклікаюць эфект агульнага расслаблення. Многія кажуць, што нават праста патримаўшы ў руках зъмяю, пачынаюць адчуваць сябе лепш. Як адзначаюць наведальнікі, плаўныя рухі гадаў па сціпні нагадваюць халодны кампрес.

Паводле ЛК, «Звязда», раліе «Свабода», БелПАН, Эўрапрадыс, Intex-Press, раліе «Unistar», Reuters

ВЫСТАВЫ

Прызма вядомасці

У студыйнай фатаграфіі і дызайну JOEL (Я. Колас) 50/1 з 2 да 9 лістапада працуе фатавыставка «Прызма вядомасці», якая працуе штодзень з 18-й да 20-й. На выставе паказаны фатаграфіі Валенціна Грышко, Вадзіма Пракоп'ева, Уладзімера Цэсльера, Дзмітрыя Ўрангеля, Багдана Карапіда, Ягора Вайнава да іншых. Уваход вольны.

Portraits

У фотагалерэі «ЗНЯТКА» (пр. Незалежнасці, 13) да 14 лістапада працуе выставка «Portraits» Мікалая Мамінава.

Натхненне — 2008: Ніткавыя фантазіі

У Палацы культуры і спорту чыгуначнікаў (Чакава, 7) да 31 кастрычніка працуе выставка жаночай творчасці «Натхненне — 2008: Ніткавыя фантазіі». На выставе паказаныя працы 25-ці жанчынаў, майстры дэкартыўна-прыкладной творчасці: вязанніе, вязаннія карункуя кручиком, пруткамі, чайнаком, каклюшкамі, габелен, вышыўка ў самых разнастайных тэхніках, шмат іншага.

Люстры

У Музей сучаснага выяўленчага мастацства (пр. Незалежнасці, 47) да 10 лістапада працуе выставка Юрыя Падоліна «Люстры». Гэта літаграфіі, створаны ў 2007—2008 гадах, у якіх аўтар выкарыстоўвае і туш, і аловак, і камбінаваную тэхніку.

Бальгійская карункі

У Музей кнігі Нацыянальнай бібліятэкі (пр. Незалежнасці, 116) да 31 кастрычніка працуе выставка «Бальгійская карункі», на якой можна убачыць самыя разнастайныя карункі з музею блізны Бальгійскага граду Кортрэйк. Разам з імі — предметы побыту, ювелірныя ўпрыгожанні...

Дзіўнае месца

У Менскай гардзікай масцакай галерэі твораў Л. Шчамялева (пр. Ракасціка, 49) да 21 лістапада працуе выставка «Дзіўнае месца», прысвечаная Менску, на якой можна будзе убачыць творы Міхала Анейпадыстава, Кірыла Ганчарова, Кацірны Гуртава, Сяргея Ждановіча і іншых.

КАНЦЭРТЫ

Лявон Вольскі ў Віцебску

31 кастрычніка ў віцебскім клубе «Зебра» — канцэрт Лявона Вольскага. Пачатак а 18-й. Квіткі: 10 000

Трайца

4 лістапада ў «Графіці» (зв. Калініна, 16) — канцэрт этна-трэй «Трайца». Пачатак 20-й.

Rhythms of the Dance

2 лістапада ў Палацы Рэспублікі — ірландскае танцаўнае шоў Rhythms of the Dance. Пачатак а 19-й. Квіткі: 30 000 — 150 000.

Romeo & Juliette

У Палацы Рэспублікі 3 лістапада — мюзыкал Romeo & Juliette на музыку францускага кампазытара Жэрара Прэс-гурвіка. Пачатак а 19-й. Квіткі: 40 000 — 150 000.

Halloween Party

31 кастрычніка ў клубе «Графіці» — адзначаецца Halloween. Пачатак а 19:00. Да-датковая інфармацыя: (029) 179-99-18, 779-99-18.

БНФ
у фатадзьміках

У сядзібе Партыі БНФ (Машэрава (былая Варвашэні), 8) адчынілася фатавыставка да юбілею Народнага Фронту. У ёй — 20 гадоў гісторыі. На фота: нацыянальны съязг над прэзыдымам Вярхоўнага Савету. 24 жніўня 1991 г.

ДОСЬВЕД

Гатэлі на сене

За апошні дзясятак гадоў сотні німецкіх фэрмэрэй ператварылі свае старыя гумны ды склошы для бульбы ў «гатэлі на сене», дзе пастаяльцы начуюць на ложках з духмяных сушаных траваў.

Экалягічна чыстыя гатэлі (ня трэба мяняць прасцінай) прapanянуюць невысокія кошты і прывабліваюць раварысту, аматараў прыроды і аматаў адпачынку ўсёй сям'ёй.

Месца для начыту можна знайсці на адкрытых гарышчах ці ў стайніх, аbstаліваных драўляных насыціламі. І пакуль толькі ў невялікай частцы такіх гатэляў маюцца таікі выгody цывілізацыі, як напрыклад фіранкі ў віно ў ложак. У большасці з іх гасціц дагэтуль папярэджаюць, каб мелі з сабой спальні мяхі ды ручнікі.

Вось ж, пакінем гэтую задачу немцам — як сумісць жывёлу і чалавечы начлег. За апошні дзясятак гадоў сотні німецкіх фэрмэрэй ператварылі

адзін з самых дзіўных такіх гатэляў — Сядзіба Зальдэрратэн, гэткая гожа пераробленая адрына ў вёсцы Зальдэрратэн, што за 110 км ад Гамбурга. Вялізная адрына пад адкрытым небам, дзе могуць размніться пацякаючыя пары могуць засяліцца ў спэцыяльныя нумары. У ім — усе выгоды: маленьki насыцілі з сенам для двоіх, бутылка шампанскага і калядныя агеньчыкі, вывеснаны ў форме сэрца. Каштупе нач 23 ёура на чалавека. Астатнія пакоі з сенам здаюцца за 14,5 ёура плюс сынданак.

Не зважаючы, што ў суседній стайні начуе статак кароваў, ад якіх ідзе характэрны пах. Ранкам можаце пакаштаваць мосьцілляў з сырадом.

У Баварыі знаходзіцца адзін з самых экстразмальных гатэляў «на сене». Бэт і Корнфельд у курортным мястечку Бад Кісінген зусім не мае сынданак і стайні. Цігам двух тыдняў у жніўні пастаяльцы начуюць пад зорным небам пасярод пшанічнага поля на 19 ложках з сена — за 15 ёура, сынданак уключаны. Каму трэба выгады, той можа спаць на жалезнай ложке з «матрацамі» з сена.

Прыбіральні ёсьць ў бытойы, душ таксама побач, праста пад яблінай. І не спадзіваючыся на маленькія бутэлечкі з шампунем і кандыцынэрам... і мыла таксама.

Сыпіс гатэляў «на сене» можна знайсці на сайце www.heuhotels.de, створаным асацыяцыяй сельскіх гатэляў і адпачынку. На іншым сайце, ён толькі панімецку, як астатніх, www.heuhotelserien.de, сыпіс гатэляў толькі з Ніжнай Саксоніі.

Паводле
nytimes.com

ТЭАТАР

Купалаўскі тэатар

31 (пт) — «Я не пакіну цябе...»
1 (сб) — «Таполовая завея»
2 (нда) — «Гаўлінка»
3 (нн) — «Вечар»
5 (ср), 6 (чч) — «Ядваі»
8 (сб) — «Слуга двух гаспадаў»
9 (нда) — «Памінальная малітва»

ранішні спектакль

2 (нда) — «Гаўлінка»
9 (нда) — «Сынежная каралевава»
3 (нн) — «Дзікае паліянвяне карала Стака»

КІНО НА ВЫХОДНЫ

Беларуское
дакументальне
КІНО

У «Цэнтры-відэа» адбудзеца прэм'ера стужак Князева і Мароза.

Пакуль на экранах з'імпэрскім ледзяным патасам навязывае тонкі эпічны рапсайдскі «Адмірал», варта прыгодаць беларускія стужкі, якіх звычайна ня убачыць. Беларуское дакументальне кіно без запішыага патасу, чіксе й іншумнае, але — супрадаўнае. Яно засяроджваецца на камэрных партрэтах — і жыцьці чалавечай душы.

Пра карынту «Ва ўсе дні» Міхала Жданоўскага «Наша Ніва» ўжо пісала. Эта засяроджаная юношская стужка пра мастака, які даглядае Курапаты, піша абразы на камянях і аднаўляе крыквы. Карціна «Вальс» Віктара Асьлюка — пранізлівая лірyczная гісторыя пра вясковага доктара, які штодзень ездзіц на ровары да сваіх, прараважнікі старых пацяньцяў. Спачувавае і дамагае людзім жанчына-псыхоляг, якай зувалявася на сцябе ціквар чужых клопат (фільм Аляксандра Карпава «АНГЕЛіна»).

Дзіўны съвет лялек — іхніх майстроў і калекцыянероў — адкрывае Галіна Адамовіч на стужкі «Дарагі лялькі». Эта калекціўны партрэт творцаў нейманвернага.

Стужкі Жданоўскага Асьлюка паказалі на кінафэсце хрысціянскі фільм «Магніфіканс», фільм Карпава можна замовіць у «Беларускім відэацэнтру». Галіна Адамовіч ладзіла паказ сваёй карціны ў «Музэі кіно».

А на гэтым тады ў чацвер, а 19 гадзіне, на «Цэнтры-відэа» адбудзеца прэм'ера выгады, той можа спаць на жалезнай ложке з «матрацамі» з сена.

Прыбіральні ёсьць ў бытойы, душ таксама побач, праста пад яблінай. І не спадзіваючыся на маленькія бутэлечкі з шампунем і кандыцынэрам... і мыла таксама.

Сыпіс гатэляў «на сене» можна знайсці на сайце www.heuhotels.de, створаным асацыяцией сельскіх гатэляў і адпачынку. На іншым сайце, ён толькі панімецку, як астатніх, www.heuhotelserien.de, сыпіс гатэляў толькі з Ніжнай Саксоніі.

Андрэй
Расінскі

